

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' * ΕΤΟΣ ΜΔ' * ΤΕΥΧΟΣ 53 * ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

ΧΡΙΣΤΟΣ & ΚΟΣΜΟΣ

Περιοδική Έκδοση
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Κισάμου & Σελίνου

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' ΕΤΟΣ ΝΕ'
ΤΕΥΧΟΣ 53
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

ΙΔΡΥΤΗΣ: Ὁ αἰδίδμος Μητροπολίτης
Κισάμου & Σελίνου κυρός ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Κισάμου & Σελίνου κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

Ταχυδρομική Διεύθυνση:
Ἱερά Μητρόπολις Κισάμου & Σελίνου
Κίσαμος Χανίων Τ.Κ. 734 00
Τηλ.: 28220 22128-22018
Fax: 28220 83037
Ἡλεκτρονική Διεύθυνση: www.imks.gr
Email: info@imks.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: 082492
Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ
Συνδρομές προαιρετικές
Ἀριθμ. Λογαριασμοῦ Ἐθνικῆς
Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος: 390/54013303

Ἡλεκτρ. ἐπεξεργασία - Σελιδοποίηση:
Ἀντώνιος Βακάκης, Θεολόγος -
Γραμματεὺς Ι.Μ.Κ.Σ.

ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος,
Τό "ὑπερῶον"
τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας
Κρήτης

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ:

Προσκύνημα
Προκαθημένων εἰς τὴν
Ἱ. Π. Μονὴ Ὁδηγητρίας
Γωνιάς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικό Σημείωμα. Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλοχίου... 35-37

Προσφώνησις κατὰ τὸ παρατεθησόμενον πρόγευμα πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ἀυτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου & Σελίνου κ. Ἀμφιλοχίου, ἐκ μέρους τῆς Ἱ.Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου εἰς Τσατσαρωνάκειον Πολύκεντρον (18 Ἰουνίου 2016)..... 38-40

Προσευχὴ καὶ ἀβραμαία φιλοξενία στὴν Ἱερά Μητρόπολη Κισάμου τῆς Κρήτης (18 Ἰουνίου 2016). Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Δανιήλ..... 41

Χαιρετισμὸς τοῦ Δημάρχου Κισάμου κ. Θεοδώρου Σταθάκη..... 42-43

Πρόποσις τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ, Προέδρου τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ πρὸς τιμὴν Αὐτοῦ καὶ τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παρατεθέν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας ἐπίσημον δεῖπνον (Ἡράκλειον Κρήτης, 18 Ἰουνίου 2016) 44-46

Προσφώνησις Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου & Σελίνου κ. Ἀμφιλοχίου, Προέδρου Δ.Σ. τῆς ΟΑΚ, κατὰ τὴν τελετὴν ἀνακηρύξεως τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ἀυτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Μεγάλων Εὐεργετῶν καὶ Ἐταίρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ, 24 Ἰουνίου 2016)..... 47, 50-52

Φωτογραφικὸ Λεύκωμα..... 48-49

Πρόποσις τοῦ Δρος Κωνσταντίνου Β. Ζορμπᾶ, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ Παρασκευῆ, 24 Ἰουνίου 2016) 53-54

ΜΗΝΥΜΑ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Πρὸς τὸν Ὁρθόδοξο λαὸ καὶ κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως 55-59

Χαιρετισμὸς τῆς Α.Θ.Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Προέδρου τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς Μακαριωτάτους Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει αὐτῶν ὡς Ἐταίρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης (24 Ἰουνίου 2016) 60-62

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τὸ παρὸν ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης "Ἀπόστολος Τίτος" καὶ διατίθεται δωρεάν

Προλογικό σημείωμα

Η πρόνοια καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐπέφυλαξε μία μεγάλη εὐλογία, δῶρο Οὐράνιο εἰς τὴν Μεγαλόνησο Κρήτη, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς, πιστῆ καὶ ἀφοσιωμένης θυγατέρα τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, καὶ ἰδιαίτερα τὴν ταπεινὴ Ἱερά Μητρόπολίν μας, τὴν σύγκληση καὶ πραγματοποίησι τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἱ ἐργασίες τῆς ὁποίας ἔλαβαν χώρα ἀπὸ 20 ἕως 25 Ἰουνίου, εἰς τοὺς χώρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης. Κορυφαῖο ἱστορικὸ γεγονός οἰκουμενικῆς σημασίας, ἀξίας καὶ σπουδαιότητος, τὸ ὁποῖο σημάδεψε τὸν τόπον καὶ τὴν ἱστορίαν, καθὼς οἱ προετοιμασίες τῆς Συνόδου αὐτῆς διήρκεσαν περισσότερο ἀπὸ μισὸν αἰῶνα, (ἀπὸ τὸ 1961), ἡ δὲ Ἁγία μας Ἐκκλησία ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐν λόγω Συνόδου σχεδὸν ἐνενηντα χρόνια (ἀπὸ τὸ 1930), παρόμοια δὲ Σύνοδος ἔχει νὰ πραγματοποιηθεῖ ἀπὸ τὸν 12ο αἰῶνα!

Βαθιά ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ἀμετρὲς οἱ εὐχαριστίες μας πρὸς τὴν Σεπτῆ Κορυφὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους, τὸν Οἰκουμενικὸν μας Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖο, τὸν Ἡγούμενον τῆς Ὁρθοδοξίας, ὄχι μόνον διὰ τὴν πρότασιν ἐπιλογῆς τοῦ τόπου συγκλήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ σύγκλησις τῆς ἀποτελεῖ καρπὸ τῆς ἀνυστάκτου προσευχῆς, μέριμνας, ἀγωνίας καὶ ἀγάπης Του διὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Ὅπως χαρακτηριστικὰ σημείωσε κατὰ τὴν ἀναχώρησίν Του ἀπὸ τὰ Χανιά: «Ὅλοι μαζί γράψαμε ἱστορίαν ἀπὸ δῶ, ἀπὸ τὴν Κρήτη». Λόγος σοφίας, καθὼς τί ἄλλο ἦταν ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀπὸ τὸ νὰ ἀκροαστοῦν, ἐν Συνόδῳ, οἱ Προκαθημένοι καὶ τὰ Συνοδικὰ μέλη, «Τί τὸ Πνεῦμα λέγει σήμερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ».

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, μετὰ τῆς τιμίας Συνοδείας Του ἀφίχθηκα εἰς Χανιά τὴν Τετάρτη 15 Ἰουνίου. Τὸν ὑποδέχθηκε σύσσωμος ἡ Ἱ. Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μετὰ ἐπικεφαλῆς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εἰρηναῖο, ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Τοπικῆς Ἀυτοδιοικήσεως, ὁ Ἱερός Κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς Κρήτης.

Τὴν Πέμπτη 16 Ἰουνίου ἀφίχθηκα οἱ Προκαθημένοι τῶν κατὰ τόπους Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοὺς ὁποίους ὑποδέχθηκε ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, μετὰ ἐκπροσώπους Ἀρχῶν καὶ Φορέων.

Τὸ πρωὶ τῆς Παρασκευῆς, 17 Ἰουνίου, οἱ Προκαθημένοι προσκύνησαν εἰς τὴν Ἱερά Πατριαρχικὴ Μονὴ Ὁδηγητρίας Γωνιάς καὶ μετὰ ἀπὸ σύντομην προσευχὴν, κατευθύνθηκα εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης, ὅπου καὶ συζήτησαν τὸ Μήνυμα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.

Τὸ Σάββατον, 18 Ἰουνίου, εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸν μας Ναὸν, Εὐαγγελισμοῦ τῆς

Θεοτόκου, τελέστηκε Πατριαρχική Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος του Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου καί συμπροσευχομένων του Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ὡς καί τῶν λοιπῶν Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μετὰ τῶν Ἀντιπροσωπειῶν αὐτῶν. Ἄμα τό πέρατι τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης τέλεσε Τρισάγιο εἰς τόν τάφο του αἰοιδίου Μητροπολίτου Κισάμου καί Σελίνου κυροῦ Εἰρηναίου, συμπροσευχομένων καί τῶν λοιπῶν Προκαθημένων. Ἀκολούθησε, ὑπό τῆς Ἱ. Μητροπόλεως μας, φιλοξενία εἰς τούς χώρους του Τσατσαρωνάκειου Πολύκεντρου. Κατά τήν διάρκεια του γεύματος οἱ Προκαθημένοι ἀνακηρύχθηκαν ἐπίτιμοι Δημότες του Δήμου Κισάμου, κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως του Δ.Σ. Κισάμου καί τούς ἐπιδόθηκε τό χρυσό κλειδί τῆς πόλης ὑπό του Δημάρχου Κισάμου κ. Θεόδωρου Σταθάκη. Ἀκολούθως οἱ Προκαθημένοι καί οἱ Ἀντιπροσωπεῖς τους ἀναχώρησαν διά τό Ἡράκλειο, ὅπου τό ἑσπέρας τῆς 18ης πραγματοποιήθηκε ἐπίσημος ὑποδοχή εἰς τήν πλατεία του Ἁγίου Τίτου. Ἀκολούθησε ὁ Ἑσπερινός τῆς Πεντηκοστῆς, χοροστατοῦντος του Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου καί συμπροσευχομένων τῶν λοιπῶν Προκαθημένων καί τῶν Ἀντιπροσωπειῶν αὐτῶν. Τούς ὑψηλούς φιλοξενουμένους καλωσόρισε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος ἐκ μέρους τῆς Ἱ. Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καί ἀντιφώνησε ὁ Παναγιώτατος Οἰκου-

μενικός Πατριάρχης. Τό αὐτό βράδυ ἡ Ἱ. Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης παρέθεσε ἐπίσημο δεῖπνο πρὸς τιμὴν τῶν Προκαθημένων.

Τήν Κυριακή τῆς Πεντηκοστῆς ὁ Παναγιώτατος καί οἱ λοιποὶ Προκαθημένοι συλλειτουργήσαν εἰς τόν Ἱ. Μητροπολιτικό Ναό του Ἁγίου Μηνᾶ. Ἀκολούθησε σύντομη δεξίωση εἰς τούς χώρους τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καί ἐν συνέχειᾳ ἐπίσημο γεῦμα ὑπό του Ἐξοχ. κ. Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ὁ ὁποῖος καί παρέστη εἰς τό συλλεῖτουργο τῶν Προκαθημένων. Τό ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς οἱ Προκαθημένοι ἐπέστρεψαν εἰς Χανιά. Τό πρωί τῆς Δευτέρας, ἑορτή του Ἁγίου Πνεύματος, τελέστηκε Θεία Λειτουργία εἰς τήν Ἱ. Πατριαρχική καί Σταυροπηγιακή Μονή Ὁδηγητρίας Γωνιάς, χοροστατοῦντος του Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Θεοφίλου καί συμπροσευχομένων του Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς καί τῶν ἄλλων Προκαθημένων.

Καθ' ὅλη τήν ἑβδομάδα τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου εἰς τήν Ἱ. Πατριαρχική Μονή Γωνιάς ἐτελοῦντο Θεῖες Λειτουργίες, λειτουργούντων ἢ προεξαρχόντων Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τήν γλώσσα κάθε Ἐκκλησίας καί συμπροσευχομένων του Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς καί τῶν ἄλλων Προκαθημένων καί Ἀντιπροσωπειῶν. Τῆς Θείας Λειτουργίας τῆς Δευτέρας του Ἁγίου Πνεύματος ἀκολούθησε ἡ ἐπίσημη τελετή ἑναρξης τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνό-

δου. Καθ' ὅλη τήν διάρκεια τῆς ἑβδομάδος, πρωί - ἀπόγευμα, συνεδρίαζε ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος καί συζητοῦσε τά θέματα πού εἶχαν ἀποφασιστεῖ.

Τά θέματα τά ὁποῖα συζητήθηκαν καί ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐλήφθησαν ἀποφάσεις καί ἐκδόθηκαν κείμενα εἶναι τά ἑξῆς:

- 1) **Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπό χριστιανικό κόσμο.**
- 2) **Τό μυστήριο του Γάμου καί τά κωλύματά του.**
- 3) **Τό αὐτόνομο καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεώς του.**
- 4) **Ἡ σπουδαιότητα τῆς νηστείας καί ἡ τήρησή της σήμερα.**
- 5) **Ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας στό σύγχρονο κόσμο.**
- 6) **Ἡ Ὁρθόδοξη διασπορά.**

Τό ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς, 24 Ἰουνίου, καί μετὰ τήν λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου, πραγματοποιήθηκε ἡ πανηγυρική τελετή ἀνακήρυξης εἰς ἑταίρους τῆς Ὁρθόδοξου Ἀκαδημίας Κρήτης τῶν Προκαθημένων. Τούς νέους ἑταίρους καλωσόρισε καί χαιρέτισε ὁ Ἐπίσκοπός μας, μέ τήν ιδιότητα του Προέδρου του Δ.Σ. τῆς Ἀκαδημίας. Ὁ Παναγιώτατος ἀντιφώνησε καί εὐχαρίστησε τό Ἴδρυμα. Τῆς τελετῆς ἀκολούθησε παραδοσιακή φιλοξενία καί κρητική βραδιά γιά ὅλους τούς Συνέδρους καί τούς προσκεκλημένους του Ἰδρύματος εἰς τόν προαύλιο χώρο του, προσφορά τῆς Ἀκαδημίας. Ὁ Γενικός Δ/ντής τῆς ΟΑΚ Δρ. Κωνσταντῖνος Ζορμπᾶς χαιρέτισε τούς ὑψηλούς ἐπισκέπτες καί ὁ Δήμαρχος Πλατανιά κ. Ἰωάννης Μαλανδράκης προσέφερε εἰς τούς Προκαθημένους γκραβούρα του Ἱ. Ναοῦ Μιχαήλ Ἀρχαγγέλου, Ροτόντα (6ος αἰ.).

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος κατέληξε μέ συλλεῖτουργο τῶν Προκαθημένων εἰς τόν Ἱ.

Ναό τῶν Ἁγίων Πέτρου καί Παύλου, εἰς Χανιά, ὅπου καί ἀνεγνώσθη τό Μήνυμα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου καί ἀκολούθησε γεῦμα πού παρέθεσε ἡ Ἱ. Μητρόπολις Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου εἰς τήν Ἱ. Μονή Χρυσοπηγῆς.

Ὁ Ἐπίσκοπός μας εἶχε τήν μεγάλη εὐλογία καί χαρά νά συμπεριληφθεῖ, ὑπό του Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου, εἰς τήν Συνοδική Ἀντιπροσωπεία του Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί, ὁμοῦ μετὰ του Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, νά μετέχει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις μας, μετ' εὐφροσύνης πολλῆς, ἀφιερώνει τό παρόν τεῦχος του Περιοδικοῦ τῆς εἰς τό μέγα αὐτό γεγονός, καθώς ἐπίσης στό ἴδιο γεγονός θά ἀφιερῶσει καί τό Ἐγκόλπιο Ἡμερολόγιό τῆς, του ἔτους 2017.

Εἰς τίς ἐπόμενες σελίδες ἀκολουθοῦν ἀντιπροσωπευτικά κείμενα καί φωτογραφικό ὑλικό, τό ὁποῖο καταγράφει ὅτι συνέβη εἰς τό σύγχρονο «ὑπερῶν» τῆς Ὁρθοδοξίας, εἰς τήν Ἱ. Μητρόπόλῃ μας, τήν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης καί τήν Μεγαλόνησο Κρήτη τίς ἡμέρες αὐτές! Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν!

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

κατά τό παρατεθρισόμενον πρόγευμα
πρός τιμίν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
καί τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Αὐτοκεφάλων
Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,
Γεβ. Μητροπολίτου Κισάμου & Γελίνου κ. Ἀμφιλοχίου,
ἐκ μέρους τῆς Ἱ.Μητροπόλεως Κισάμου καί Γελίνου
εἰς Ἰσατσαρωναίκειον Πολύκεντρον (18 Ἰουνίου 2016)

Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,
Μακαριώτατοι Προκαθημένοι τῶν
Ἀγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων
Ἐκκλησιῶν,

Σεβασμιώτατοι, Θεοφιλέστατοι ἅγιοι
Ἀδελφοί,

Μεγαλειώτατε, Πανοσιολογιώτατοι,
κ. Περιφερειάρχαι, κ. Δήμαρχοι,
ἐλλογιμώτατοι κ. Καθηγηταί, ἀδελφοί
καί ἀδελφαί,

Μέ αισθήματα ἰδιαίτερας χαρᾶς, συγκι-
νήσεως ἀλλά καί δέους Σᾶς καλωσορίζομεν
εἰς τήν Ἱεράν Μητροπολιτικήν περιφέρειαν
τῆς Κισάμου καί τοῦ Σελίνου. Εἰς τήν ἐπαρχί-
αν ἐκείνην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, εἰς τήν
ὁποίαν ἔλαχε ἡ ὑψίστη τιμή καί ἡ ἐξειδιάζου-
σα χάρις νά συγκληθῆ εἰς τούς κόλπους Της
ἡ ἀπό δεκαετιῶν προετοιμαζομένη Ἀγία καί
Μεγάλη Πανορθόδοξος Σύνοδος.

Αἱ ἱστορικά συγκυρία, αἱ ἰδιαίτερό-

τητες τῆς συγχρόνου ἐποχῆς ἀλλά καί τό
πανσθενουργόν Πνεῦμα τῆς Τριαδικῆς Θε-
ότητος, αἰσθανόμεθα ὅτι ὁδήγησαν τόν βη-
ματισμόν πάντων Ἡμῶν εἰς τήν ὥραν ταύ-
την, εἰς τόν τόπον τοῦτον. Τήν ὑπερήφανον
θυγατέρα τοῦ ἡλιοφώτου καί ἀπαστράπτο-
ντος Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τήν νῆσον τῶν
Κρητῶν, τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἀποστόλου Τί-
του, ἀλλά καί ἰδιαίτερος τήν ταπεινήν καί
ἀκριτικήν ταύτην Μητρόπολιν τῆς Ἑσπερίας
Κρήτης, τήν Κίσαμον καί τό Σέλιον.

Κατά τήν Ἑλληνικήν ἀρχαιότητα ἡ Δυτι-
κή Κρήτη παρουσιάζει πρωταρχικήν θέσιν
καί σημαντικήν ἐποικιστικήν πρωτοβουλί-
αν. Εἰς τās εἰρημένας ἐπαρχίας ἀναφέρο-
νται ἀπό ἀρχαίους συγγραφεῖς περισσό-
τεροι ἀπό τεσσαράκοντα πόλεις, μεταξύ
τῶν ὁποίων τό Ἰναχώριον, ἡ Φαλάσαρνα, τό
Κώρυκον, ἡ Κίσαμος, ἡ Μήθυμνα, ἡ Πολυρρή-
νια καί ἄλλαι. Ἡ ἀρχαία Κίσαμος κατέστη ὁ-
λιμὴν τῆς ἀρχαίας Πολυρρηνίας, τῆς παλαι-
οτέρας Δωρικῆς πόλεως τῆς Κρήτης. Ἦταν
ὅμως αὐτόνομος πολιτεία μέ ἴδιον νόμισμα,
ἐνῶ κατά τούς Ρωμαϊκοὺς χρόνους ἡ Κίσα-
μος καί ἡ Πολυρρήνια γνωρίζουν ἔτι μεγαλυ-
τέραν ἀνάπτυξιν καί ἀκμήν.

Ἀπό τās ἀρχάς εἰσέτι τῆς πρώτης Βυζαν-
τινῆς περιόδου ἰδρύεται Ἐπισκοπή, χωρὶς
νά γνωρίζομε ποῦ ἀκριβῶς εὐρίσκονται ἡ
ἀκόμη κι ἂν σώζονται, τὰ ἴχνη τοῦ καθεδρι-
κοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς περιόδου ταύτης, ἐνῶ ὕστε-
ρον ἀπό τήν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κρήτης
ἀπὸ τούς Σαρακηνούς ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου
Φωκά, (10ος αἰ.) ἡ Ἐπισκοπή μεταφέρεται
εἰς τό ὁμώνυμον χωρίον τῆς ἐνδοχώρας, διά

λόγους ἀσφαλείας, μέ Καθεδρικόν Ἱ. Ναόν
τὴν παλαιοχριστιανικήν Ροτόντα τοῦ Μιχα-
ήλ Ἀρχαγγέλου, κτίσμα τοῦ 6ου αἰῶνος.

Ἡ Ἐπισκοπή Κισάμου συγκαταλέγεται
ἀνάμεσα εἰς τās εἴκοσι πρωτοχριστιανικάς
Ἐπισκοπὰς τῆς Μεγαλονήσου. Εἰκάζεται
ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι τῆς κατά Κρήτην Ἐκκλη-
σίας μετεῖχον εἰς τήν πρώτην Οἰκουμενικήν
Σύνοδον, καθ' ὅσον ὁ Αὐτοκράτωρ ἅγιος
Κωνσταντῖνος «Σύνοδον Οἰκουμενικήν συνε-
κρότει, σπεύδειν ἀπανταχόθεν τούς Ἐπισκό-
πους γράμμασι τιμητικοῖς προκαλούμενος.
Οὐκ ἦν δέ ἀπλοῦν τό ἐπίτευγμα», κατά τόν
Εὐσέβιον Καισαρείας, «συνήργει δέ καί αὐτῇ
πράξει τό βασιλέως νεῦμα» (ΒΕΠΕΣ, τ. 24, Εἰς
τόν Βίον Κων/νου Βασιλέως Γ', VI 30-33). Ἐν
τούτοις, πρώτη ἐπίσημος μνεία Ἐπισκόπου
Κισάμου εἰς Σύνοδον κατά τήν μεταποστο-
λικήν ἐποχήν εἶναι αὕτη τοῦ Εὐκίσσου, εἰς
τήν Σύνοδον τῆς Σαρδικῆς (343). Κατ' αὐτήν
ὑπεγράφη ἡ ἐπιστολή τοῦ Ἀθανασίου Ἀλε-
ξανδρείας, ἀνεγνωρίσθη ἡ κανονικότης τῆς
Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί ἐπεκυρώθη τό
Σύμβολον τῆς Νικαίας.

Ὁμοίως, τόν 7ον αἰῶνα, ἐπὶ βασιλείας
Κωνσταντίνου Δ' Πωγωνάτου καί Πατριάρ-
χου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου Α', ὁ ἐπί-
σκοπος Καντάνου Γρηγόριος λαμβάνει μέ-
ρος εἰς τās ἐργασίας τῆς Στ' Οἰκουμενικῆς
Συνόδου, ἐνῶ οἱ Ἐπίσκοποι Κισάμου Λέων
καί Καντάνου Φωτεινός συγκαταλέγονται
εἰς τήν χορείαν τῶν Πατέρων, οἱ ὁποῖοι σε-
νεκρότησαν τήν ἑβδόμην Οἰκουμενικήν Σύ-
νοδον (787).

Τοιουτοτρόπως, ὁ ἐνθερμος κατά Θεόν
ζήλος καί ἡ ἀμετάθετος προσήλωσις εἰς
τήν Ἀλήθειαν τῆς μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς
καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας χαρακτηρίζουν
ἀνά τούς αἰῶνας τούς Ἱεράρχας τῆς Κρητῶν
νήσου, οἱ ὁποῖοι καταδεικνύουν, πάλαι τε
καί νῦν, ζωηρόν τό ἐνδιαφέρον τους ἀλλά
καί ἀνύστακτον τήν ἀφοσίωσίν τους εἰς τήν
Ἀλήθειαν τῆς Πίστεως καί τήν Ἱεράν Παρά-
δοσιν.

Διά πρώτην ὅμως φοράν ἡ νῆσος μας,
καί δὴ ἡ Μητροπολιτική μας περιφέρεια, πε-
ριποιεῖται διά τοιαύτης μεγίστης τιμῆς, νά
ὑποδεχθῆ καί νά φιλοξενήσῃ εἰς τήν ἀνοι-
χτήν ἀγκάλην τῆς τῆν Ἀγίαν ταύτην καί Με-
γάλην Σύνοδον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.
Διό καί ἐμβριμούμεθα ἀγαλλόμενοι, καθώς
ἀξιωνόμεθα νά ζήσωμεν γεγονότα κοσμοϊ-
στορικά, νά ἀποτυπώσωμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ
νοῖ παραστάσεις παλαιότερων ἐνδόξων
καιρῶν καί νά μεταφέρωμεν εἰς τόν καθ' ἡμέ-
ραν βίον μας ἐμπειρίας ζωῆς καί συνεχείας
τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἰς
τό πέρασμα τῶν αἰῶνων.

Καυχώμεθα ἐν Κυρίῳ, διότι ἐντός τῶν τα-
πεινῶν ὀρίων τῆς πολλαχῶς εὐηργετημένης
ὑπὸ τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου
Ἱεράς Μητροπόλεώς μας, φιλοξενῶμεν τήν
Οἰκουμένην. Εἰς τόν περιορισμένον χῶρον
τῆς ἱστορικῆς πόλεώς μας δεχόμεθα τό Σῶμα
τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, ὄντες οἱ αὐτοί «μέλη
ἐκ μέρους» (Α' Κορ 12, 27), καθ' ὅτι «ἡμεῖς
πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν... καί ἐν
πνεῦμα ἐποτίσθημεν» (Α' Κορ. 12, 13). Καί ὁ

τρόπος ὁ ὁποῖος ζῆ, κινεῖται καί ἐκφράζεται τό Σῶμα αὐτό δέν μπορεῖ παρά νά ἀποτελεῖ τό ἀποτύπωμα τῆς πολιτείας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, τό ἴχνος τῆς συναντήσεως τοῦ Θεοῦ μετά τοῦ ἀνθρώπου, τῆς κοινωνίας τοῦ Δημιουργοῦ μετά τῶν δημιουργημάτων, τῆς ἀποκαλύψεως τῆς αἰωνίου ζωῆς καί βασιλείας ἐν τῷ κόσμῳ καί τῆς συνόδου τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς εἰς τόν παρόντα χρόνον.

Ἀναμφιβόλως, ἀναρίθμητοι γενεαί χριστιανῶν, κλήρου καί λαοῦ, θά ἐπεθύμουν νά φθάσουν εἰς τήν σήμερον ἡμέραν, εἰς τήν χαράν τῆς ὁποίας πάντες ἡμεῖς καθιστάμεθα μάρτυρες καί μέτοχοι.

Σκιρτῶμεν, ὅθεν, ἐορτίως καί πανηγυρίζομεν ἀσματικῶς, δόξαν καί αἶνον ἀναπέμποντες εἰς τόν ἐν Τριάδι Θεόν. Αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης, θαυμασμοῦ, εὐχαριστίας, καί σεβασμοῦ κατακλύζουν τάς καρδίας μας. Ἡ ἄκρα συγκατάβασίς Σας Παναγιώτατε καί Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ἀγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν νά εὐρεθῆτε ἐν μέσῳ ἡμῶν, νά μᾶς εὐλογήσετε καί νά ἐκφρασθῆτε Συνοδικῶς διά τήν τοῦ κόσμου ζωὴν καί σωτηρίαν, καταδεικνύουν τό μέγεθος τῆς προνοίας, τοῦ ἐνδιαφέροντος καί τῆς ἀκαταλύτου πρὸς πάντας ἀγάπης Σας.

Ἄμετροι τυγχάνουν αἱ εὐχαριστίαι καί ἡ εὐγνωμοσύνη πάντων ἡμῶν πρὸς τήν Σεπτῆν Κορυφήν τῆς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχη καί ἡμέτερον Δεσπότην κ.κ. Βαρθολομαῖον, ὅπως καί πρὸς πάντας Ὑμᾶς Μακαριώτατοι καί τιμιώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διότι προεκρίνατε τό ταπεινόν τοῦτο ἐνδιαίτημα, τήν ἀκριτικὴν Μητρόπολιν Κισάμου καί Σελίνου, ἵνα μεγαλυθῆ καί δοξασθῆ ὡς ἡ Βασιλίς τῶν πόλεων καί ἡ Νίκαια, ἡ Ἐφεσσος καί ἡ Χαλκηδών, κατὰ τούς χρόνους τοῦ Βυζαντίου.

Ἄπαν τό ἱερόν σῶμα τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης μέ προεξάρχοντα τόν τῆς εἰρήνης φερώνυμον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖον, τόν καί Πρό-

εδρον αὐτῆς-, σύσσωμον τό χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Κισάμου καί τοῦ Σελίνου Σᾶς καλωσορίζομεν ἅπαντας, μετά πολλοῦ σεβασμοῦ, τιμῆς καί ἀγάπης καί Σᾶς παρακαλοῦμεν νά αἰσθάνησθε ὅτι ἦλθετε εἰς τόπον ὕμετερον καί οἰκεῖον. Τόπον, ἴσως, μικρόν καί ἀσήμαντον, τόν ὁποῖον ὅμως ἡ κορυφαία παρουσία Ὑμῶν, καί ὁ σκοπός διά τόν ὁποῖον ἐκλήθητε, λαμπρύνει ἐξόχως καί τιμᾷ ὑπερβαλλόντως.

Παρακαλοῦμεν, ὡσαύτως, νά συγχωρήσετε τυχόν παραλείψεις ἢ λάθη, πού ἐνδεχομένως σημειωθῶν ἀπό πλευρᾶς μας, ἀναλογιζόμενοι τό μέγεθος τοῦ ἐγχειρήματος, τό ὁποῖον ἀναμφιβόλως ὑπερβαίνει κατὰ πολύ ἑαυτοῦς.

Ἐπιτρέψατέ μοι, Παναγιώτατε, Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι, Σεβασμιώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἅγιοι ἀδελφοί, Μεγαλειώτατε, νά ἐγχειρίσωμεν Ὑμῖν, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἐνδόξου τούτου γεγονότος, τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τήν ἐπαρχίαν ταύτην, Σταυρόν ἀγιασμοῦ -ἀντίγραφον ἐκ τοῦ κειμηλιαρχείου τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Κυρίας τῶν Ἀγγέλων Γωνιάς, 18ου αἰῶνος. Ὡσαύτως, μίαν εἰκόνα τοῦ Ὁσίου Νικηφόρου τοῦ Λεπρού, καταγομένου ἐκ Σηρικαρίου Κισάμου καί προσφάτως καταταγέντος ἐπισήμως εἰς τάς Δέλτους τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐκ τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, ὡς ἐπίσης καί σκιαγραφικόν βιβλιάριον τῶν σεμνείων ἀλλά καί τῶν δραστηριοτήτων τῆς Μητροπόλεώς μας.

Ἀναφωνοῦμεν καί αὐθις «ὡς εὖ παρέστηκε εἰς τά ἴδια», καί εὐχόμεθα ταπεινῶς καλήν διαμονήν καί πλήρη εὐόδωσιν τῶν στόχων τῶν ἐργασιῶν Σας, τῇ ἐπινεύσει τοῦ Ἀγίου καί τελεταρχικοῦ Πνεύματος, καθὼς σύμπασα ἡ Οἰκουμένη ἐναγωνίως στρέφει τό βλέμμα της εἰς Ὑμᾶς, προσδοκοῦσα τάς θεοσόφους ἀποφάσεις Σας.

**Προσευχή καί ἀβραμιαία φιλοξενία
στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Κισάμου
τῆς Κρήτης (18 Ἰουνίου 2016).
Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας
κ. Δανιὴλ**

Η συμμετοχὴ τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, στήν Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδο ἀπὸ τήν Κρήτη, κατὰ τήν Θεία Λειτουργία στό Καθεδρικό Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κισάμου, καί ἔπειτα στό μνημόσυνο τῶν κεκοιμημένων, στήν παραμονή τῆς ἐορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς, ἰδιαίτερα ἐκείνων πού ἐργάστηκαν γιά τήν προετοιμασία αὐτῆς τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἀποτελεῖ μία ἐπίσημη στιγμή ἔντονης ἀδελφικῆς Ὁρθοδόξου κοινωνίας. Ταυτοχρόνως, χαίρομαστε γιά τήν φιλοξενία τήν ὁποία ἐπιδειχνεῖ στό παρόν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κισάμου καί Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιος στό Τσατσαρωνάκειο Ἰδρυμα τῆς Μητροπόλεως Κισάμου. Αὐτὴ ἡ Μητρόπολη εἶναι γνωστὴ ἰδιαίτερα γιά τὴν συμμετοχὴ τοῦ Ἐπισκόπου Εὐκίσσου στή Σύνοδο Σαρδικῆς τό ἔτος 343. Ἀργότερα ὁ Ἐπίσκοπος Νικήτας ἔλαβε μέρος στήν ἐν Τρούλῳ Σύνοδο (692), ἐνῶ ὁ Ἐπίσκοπος Λέων στήν Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο Νικαίας τό ἔτος 787.

Ἡ Ὁρθόδοξη Πίστη διατηρήθηκε σέ αὐτὴ τήν περιοχὴ κατὰ τήν διάρκεια τῶν ξένων κατοχῶν, ὅπως ἡ βενετῆ καί ἡ ὀθωμανικὴ. Ἡ ἐπαρχία αὐτὴ ἀνυψώθηκε σέ βαθμὸ Μητροπόλεως τό ἔτος 1962. Ἀπὸ τό ἔτος 2005

ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κισάμου κ. Ἀμφιλόχιος ποιμαίνει αὐτὴ τὴν Μητρόπολη, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ 80 ἐνορίες, 8 μοναστήρια καί 64 ἱερεῖς.

Ἡ Πόλη Κίσαμος εἶναι γνωστὴ μέ τὴν ὀνομασία Kastelli Kissamos ἢ πιό ἀπλά Kastelli, ἀπὸ τό ὄνομα τοῦ βενετοῦ κάστρου πού βρίσκεται ἐδῶ.

Αἰσθανόμεστε μεγάλη τιμὴ καί χαρὰ, ἐπειδὴ βρισκόμαστε στήν Κρήτη, ἓνα περίφημο νησί διά τῆς πλουσίας ἱστορίας του ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καί διά τῆς πνευματικότητας τῶν κατοίκων του. Αὐτὲς τίς ἡμέρες νιώθουμε ἰδιαίτερα τὴν οὐράνια εὐλογία τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Παύλου καί τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, τοῦ Ἐπισκόπου Τίτου τῆς Κρήτης, ἀλλὰ καί τὴν οὐράνια εὐλογία τῶν κρητῶν ἁγίων πού ἀγίασαν αὐτὴ τὴν γῆν διά μέσου τῶν αἰώνων, μέ τίς προσευχὲς τους καί μέ τό μαρτυρικὸ τους θάνατο. Δοξάζομε τόν Θεὸ γιά ὅλες αὐτὲς τίς εὐλογίες καί εὐχαριστοῦμε τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀμφιλόχιο καί τούς συνεργάτες αὐτοῦ γιά τὴν ἀδελφικὴ ἀγάπη καί τὴν ἀβραμιαία φιλοξενία πού μᾶς ἔδειξαν.

Προσευχόμεστε τό Ἅγιο Πνεῦμα, τό ὁποῖο συγκεντρώνει στήν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία ὅλους τους λαοὺς πού πιστεύουν στὸν Ἰησοῦ Χριστό, νά χαρίσει στὸν Σεβασμιώτατο Δέσποτα καί στοὺς κληρικούς καί πιστοὺς τους ὁποῖους ποιμαίνει, χαρὰ καί ἁγία εἰρήνη, βοήθεια σέ κάθε καλὸ ἔργο καί πολλὰ καί εὐτυχισμένα χρόνια!

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ του Δημάρχου Κισάμου κ. Θεοδώρου Σταθάκη

Παναγιώτατε, Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μετὰ τῶν τιμίων συνοδειῶν σας, Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης, Σεβασμιώτατοι, κύριε Περιφερειάρχα, κυρίες καὶ κύριοι,

Μέ πολλή χαρά καὶ σεβασμό καὶ εκπροσωπώντας ὅλους τους Δημότες τοῦ ἱστορικοῦ Δήμου μας σᾶς ὑποδεχόμαστε ἐδῶ στὴν Κίσαμο, στὴν ἔδρα τοῦ Δήμου καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου, τῆς ὁποίας ἡ ἱστορία λαμπρύνεται ἀπὸ τὴν ποιμαντορία ἄξιων καὶ φωτισμένων Ἱεραρχῶν.

Ἡ πόλη μας, μέ πληθυσμό περίπου 5.000 κατοίκους, εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ νέου δήμου Κισάμου, πού περιλαμβάνει ἐπίσης τὶς δημοτικές ἐνότητες Ἰναχωρίου καὶ Μηθύμνης, καὶ τὴν ὁποία ἐπιτρέψτε μου μέ λίγα λόγια νά σᾶς παρουσιάσω.

Ἡ «Κίσαμος πόλις», ὅπως τὴν ἀναφέρει ὁ Πτολεμαῖος, βρίσκεται στό σημερινό κόλπο τῆς Κισάμου, στά σωζόμενα ἐρείπια κοντὰ στό Καστέλλι (βενετσιάνικο φρούριο). Αὐτὴ ἡ πόλη ἦταν τό λιμάνι τῆς ἀρχαίας Πολυρρηνίας, τῆς παλαιότερης δωρικῆς πόλης τῆς Κρήτης, 7 χλμ. νότια τῆς Κισάμου, ναυτικό καὶ ἐμπορικό κέντρο τῆς περιοχῆς. Μετὰ τὴ

ρωμαϊκὴ κατάκτηση τῆς Κρήτης (τό 69 π.Χ.) ἡ Κίσαμος ἐγνώρισε μεγάλη οἰκονομική καὶ οἰκιστικὴ ἀνάπτυξη.

Λόγω τοῦ πλούτου της καὶ τῆς τοποθεσίας της ἡ Κίσαμος ἦταν πάντοτε καλά ὀχυρωμένη. Τὰ τείχη τῆς πόλης πρωτοκτίστηκαν, ἀπὸ τοὺς Βενετούς καὶ τμήματά τους σώζονται ἀκόμα, δυτικὰ τοῦ τουρκικοῦ φρουρίου. Μάλιστα ὀνομάστηκε Καστέλλι ἐξ αἰτίας τοῦ φρουρίου της.

Τόπος εὐλογημένος καὶ καθαγιασμένος, ἡ Κίσαμος, σημαδεύτηκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία καὶ τὴ χριστιανικὴ πίστη. Σύμφωνα μέ τὴν παράδοση ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος κατὰ τό 62 μ.Χ. πάτησε τὰ χῶματά της. Στὴ συνέχεια ὁ Ἀπόστολος Τίτος, ὁ πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀνάμεσα στίς Ἐπισκοπές πού ἱδρύει εἶναι καὶ αὐτὴ τῆς Κισάμου. Κι ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα ἡ γῆ ἐτούτη δέν ἔπαψε νά γεννᾷ Μοναχοὺς, Ἱερεῖς, Δεσποτάδες, Πατριάρχες, Ὁσίους καὶ Μάρτυρες τῆς πίστεως.

Μέ ἰδιαίτερη συγκίνηση ἀναφέρω καὶ τὴν ἀγιοκατάταξη τοῦ Ὁσίου Νικηφόρου του Λεπρού, ὁ ὁποῖος ἔλκει τὴν καταγωγή του ἀπὸ τό Σηρικάρι Κισάμου, τόπο καὶ τῆς δικῆς μου καταγωγῆς.

Σήμερα ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς βασιζέται περισσότερο στό «ἐλαιόν» καὶ στόν «οἶνον», ὑλικά πού χρησιμοποιοῦνται στὴ Θεία Λατρεία, καθὼς καὶ στὴν παραγωγή λοιπῶν ἀγροτικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων, ὅπως ἐπίσης καὶ στὴν τουριστικὴ τῆς ὑποδομῆ. Γι'αὐτό σήμερα ἔχει μετατραπεῖ σέ πολυσύχναστο τουριστικό προορισμό.

Παναγιώτατε, Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,

Εὐχὴ καὶ προσευχὴ ὄλων μας εἶναι ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλη-

σίας νά στεφθεῖ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας στὴ συζήτηση τῶν θεμάτων της καὶ στὴ λήψη ἀποφάσεων. Παράλληλα νά μπορέσει νά ἐνδυναμώσει τοὺς θεσμούς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ νά προάγει τὴν εἰρήνη καὶ τὴν καταλλαγὴ τοῦ κόσμου, ἀφοῦ ἡ χρονικὴ συγκυρία πού λαμβάνει χώρα αὐτό τό μεγάλο ἱστορικό γεγονός γιὰ τὸν χριστιανικό κόσμο, εἶναι μία περίοδος ὅπου ἡ ἀνθρωπότητα βιώνει μία βαθιὰ κρίση ἀξιῶν καὶ ἰδεῶν, πέρα ἀπὸ τὴν οἰκονομική.

Ὁ Δήμος Κισάμου, μέ ἀφορμὴ τὴν ἐδῶ παρουσία σας μέ τὴν ὑπ' ἀριθ. 114/2016 ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Δημοτικοῦ του Συμβουλίου, ἀνακηρύττει ἐπίτιμους Δημότες τῆς πόλης μας:

Τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο Α΄,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας, πάσης γῆς Αἰγύπτου καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρο Β΄,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Πατριάρχη τῆς Μεγάλης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, Συρίας, Ἀραβίας, Κιλικίας, Ἰβηρίας τέ καὶ Μεσοποταμίας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἰωάννη Γ΄,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Πατριάρχη τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, Πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἁγίας Σιῶν κ. Θεόφιλο Γ΄,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Πατριάρχη Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Κύριλλο,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Πεκίου, Μητροπολίτη Βελιγραδίου καὶ Καρλοβικίου καὶ Πατριάρχη Σερβίας κ. Εἰρηναῖο,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Βουκουρεστίου, Μητροπολίτη Οὐγγροβλαχίας καὶ Πατριάρχη Ρουμανίας κ. Δανιήλ,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Μητροπολίτη Σόφιας καὶ Πατριάρχη πάσης Βουλγαρίας κ. Νεόφυτο,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπί-

σκοπο Μετσχέτης καὶ Τιφλίδος καὶ Καθολικό Πατριάρχη πάσης Γεωργίας καὶ Μητροπολίτη Μπιτισβίνθας καὶ Σουχομίου-Ἀμπχαζίας κ. Ἡλία Β΄,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κ. Χρυσόστομο Β΄,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερόνυμο Β΄,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Μητροπολίτη Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιο,

Τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Πράγας καὶ πάσης Τσεχίας καὶ Σλοβακίας κ. Ραστισλάβ, Προκαθήμενος τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,

ὡς ἐλάχιστο δείγμα σεβασμοῦ καὶ ἀναγνώρισης τοῦ πολυσήμαντου καὶ παγκοσμίως ἀναγνωρισμένου ἔργου Σας γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς Ὁρθόδοξης παράδοσης, τῆς ἐνότητας, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀρμονικῆς συνύπαρξης τῶν λαῶν, γιὰ τὴν ἀνάδειξη τῆς ἀνάγκης προστασίας τοῦ περιβάλλοντος ὡς κυρίαρχο πρόβλημα τῆς ἀνθρωπότητας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ τιμὴ πραγματοποίησης τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸν τόπο μας καὶ τὴν εὐλογητικὴ ἔλευσή Σας στὴν ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου καὶ τοῦ Δήμου μας.

«Ἀπὸ μακριὰ κινήσατε - κάνατε καὶ κόπο ἤρθατε καὶ τιμήσατε - τὸν ἐδικό μας τόπο»

Μέ αἰσθήματα, λοιπόν, χαρᾶς καὶ τιμῆς Σᾶς εὐχόμαστε μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μας τό «καλῶς ὀρίσατε»!

*«Χίλια καλῶς ὀρίσατε
χίλια καὶ δύο χιλιάδες
ὁ κάμπος μέ τὰ λούλουδα
καὶ μέ τὶς πρασινάδες».*

**ΠΡΟΠΟΙΣΙΣ τῆς Α.Θ. Παναγιώτιτος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ,
Προέδρου τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας,
κατὰ τό πρὸς τιμὴν Αὐτοῦ καὶ τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων
τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παρατεθέν
ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας
ἐπίσημον δεῖπνον
(Ἡράκλειον Κρήτης, 18 Ἰουνίου 2016)**

Ἐρώτατε καὶ τιμιώτατε ἀδελφεῖ ἐν Χριστῷ,
Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε Εἰρηναῖε,
μετὰ τῶν περὶ ὑμᾶς ἱερωτάτων καὶ θεο-
φιλῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τῶν
συγκροτούντων τὴν Ἱερὰν Ἐπαρχιακὴν Σύ-
νοδον τῆς προσφιλοῦς κληρουχίας τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Κρήτῃ Ὁρθο-
δόξου Ἐκκλησίας,

Ἐσοχώτατε κύριε Περιφερειάρχᾳ Κρή-
της,

Ἐντιμότατε κύριε Δήμαρχε Ἡρακλείου
καὶ λοιποὶ ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν καὶ πε-

ριφερειακῶν ἀρχῶν τῆς ἀγιοτόκου καὶ ἡρω-
τόκου Κρήτης,

Εὐλογημένοι συνδαιτυμόνες,

Ἡ Χάρις τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἠδύοκησε
διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν νὰ βιώμεν τὴν κοινω-
νίαν τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης, ἐνότητος καὶ
συνεργασίας μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως
καὶ Κρήτης, μεταξὺ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας
καὶ τῆς προσφιλοῦς θυγατρὸς της, παρό-
ντων καὶ τῶν ἀδελφῶν Προκαθημένων τῶν
κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν συνοδειῶν
αὐτῶν.

Τὸ διανυόμενον ἔτος 2016 καταγράφε-
ται ἤδη εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ὡς
σταθμὸς τῆς πανορθοδόξου θεολογικῆς
ἐμπειρίας καὶ σκέψεως· ὡς σημαντικωτάτη
σελίς διὰ τὴν πρὸς τὸ μέλλον πορείαν τῆς
Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας. Τοῦτο δέ, διότι
ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας συγκαλεῖται διὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ
καὶ διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐνότητα τοῦ πλη-
ρώματος τῶν πιστῶν· διὰ νὰ διακηρύξῃ τὴν
μοναδικότητα τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς
καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας· διὰ νὰ δώσῃ
τὴν μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν σύγ-
χρονον κόσμον.

Εἰς τὴν σελίδα ταύτην, ἡ Ἐκκλησία τῆς
Κρήτης παρέλαβεν ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πα-
τριαρχεῖον, συναινοούντων καὶ τῶν ἀδελφῶν
Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων τοπικῶν
Ἐκκλησιῶν, τὸ ὑψηλὸν καὶ μοναδικὸν προνό-
μιον, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγάλην καὶ συγχρόνως
πολύτιμον εὐθύνην, τῆς διοργανώσεως τῆς
Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἐν τῇ Ὁρθο-

δόξῳ Ἀκαδημία Κρήτης.

Αἱ λεπτομέρειαι τοῦ ὅλου προγράμ-
ματος, ὡς εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν,
ἔχουν ὀργανωθῆ κατὰ τὸν ἀρτιώτερον δυ-
νατὸν τρόπον, μὲ ἰδιαιτέραν προσοχὴν καὶ
μέριμναν. Διὰ τοῦτο ὀφείλονται εὐχαριστί-
αι καὶ ἔπαινος εἰς τὴν περὶ τὴν ὑμετέραν
Ἱερότητα, ἀδελφεῖ κύριε Εἰρηναῖε, Ἱερὰν
Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλη-
σίας, καὶ εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν Ὁργανωτικὴν
Ἐπιτροπὴν, διὰ τὴν μετὰ πολλῆς συνέσεως
καὶ ἐν συντόμῳ χρόνῳ ρύθμισιν πασῶν τῶν
σχετικῶν διαδικασιῶν, πρὸς ἀπρόσκοπτον
ἐκπλήρωσιν τῆς πολυευθύνου ταύτης ἀπο-
στολῆς ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος καὶ
τῶν λοιπῶν προσφιλῶν ἀδελφῶν Προκαθη-
μένων μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων καὶ
Θεοφιλεστάτων Ἱεραρχῶν.

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας μαρ-
τυρία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης βεβαιώνουν
τὸ ὑψηλὸν ἐπίπεδον πνευματικῆς ζωῆς τοῦ
εὐσεβοῦς Κρητικοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ χα-
ρακτηρίζει ὀλόκληρον τὴν τοπικὴν παρά-
δοσιν. Ἄλλωστε, ὄχι μόνον ἐντὸς τῶν γεω-
γραφικῶν ὀρίων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας
ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τούτων, εἶναι εὐρέως γνωστὴ
ἡ θρησκευτικότης καὶ ἡ παραδοσιακὴ εὐσέ-
βεια τῶν Κρητῶν. Ἀναμφισβήτητον ἀπόδει-
ξιν τῆς διαχρονικῆς ταύτης εἰκόνας, μεταξὺ
ἄλλων πολλῶν, ἀποτελεῖ ἡ μοναστικὴ πα-
ράδοσις καὶ ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν ἱστορικῶν
Ἱερῶν Μονῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐγκαταβιώνουν
νέοι μοναχοὶ καὶ μονάζουσαι, πολλοὶ ἐκ τῶν
ὁποίων εἶναι πτυχιούχοι τῆς Θεολογίας,

ἀλλὰ καὶ ἄλλων Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν.
Αἱ Μοναὶ τῆς Κρήτης ἀποτελοῦν ἀληθεῖς
πνευματικὰς κυψέλας Ὁρθοδόξου ἀσκη-
τικῆς μαρτυρίας καὶ ζωῆς ἐν τῷ κόσμῳ καὶ
ἐκτὸς τοῦ κόσμου, εἰς σφαῖραν οἰκουμενικὴν,
διαχρονικὴν, ἐνοῦσαν οὐρανὸν καὶ γῆν, καὶ
ὀδηγοῦσαν εἰς τὴν βασιλικὴν πόλιν τῆς Χά-
ριτος καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς δόξης, εἰς
τὴν ὁποίαν «οὐ μὴ εἰσέλθῃ... πᾶν κοινόν...· εἰ
μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ
Ἀρνίου» (Ἀποκ. Ἰωάν. κ', 27).

Ἡ μακρὰ μοναστικὴ παράδοσις τῆς Με-
γαλονήσου, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἄλλε-
παλλήλους περιπετείας τοῦ Γένους τῶν
Ὁρθοδόξων καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Ἑλληνικοῦ,
κατὰ τὰς περιόδους κατακτήσεώς της ὑπὸ
ξένων ἐπιδρομῶν, ἀπὸ τῶν πρώτων χρι-
στιανικῶν αἰῶνων μέχρι καὶ τοῦ εἰκοστοῦ,
συνδέεται μὲ διωγμούς, μαρτύρια καὶ ἐκτε-
ταμένας καταπιέσεις τῶν πιστῶν. Τὰ μαρ-
τυρολόγια καὶ τὰ συναξάρια εἶναι πλήρη
ἱερῶν μορφῶν μεγάλων ὁσίων, ἀγίων καὶ
μαρτύρων, μὲ προεξάρχοντα τὸν ἐκ Κωνστα-
ντινουπόλεως ἱερὸν ἄνδρα Ἅγιον Ἀνδρέαν
Κρήτης. Οὕτως, ἡ Ἀγιοτόκος Κρήτη κατέχει
ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.
Εἶναι δὲ ἰδιαιτέρως σημαντικόν, ὅτι ἕκαστος
τόπος, πόλις ἢ καὶ μικρὸν ἀκόμη χωρίον τῆς
Κρήτης, ἔχει ἓνα ἢ περισσοτέρους τοπικοὺς
προστάτας - ἀγίους καὶ μάρτυρας, τιμωμέ-
νους κατ' ἔτος μετ' εὐλαβείας καὶ συνεπειᾶς
πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Κρητικὴν παράδοσιν
καὶ πρὸς τὰ τοπικὰ ἔθιμα.

Διακονεῖτε, ἱερώτατοι ἀδελφοὶ ἅγιοι

έν Κρήτη συνιεράρχαι, εἰς ἓνα ἡγιασμένον, μαρτυρικόν καί εὐαίσθητον τόπον καί χῶρον, ἀλλά καί ἓνα εὐλογημένον, φιλάγιον καί ἡρωϊκόν Ὁρθόδοξον λαόν. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης σήμερον κατέχει καί τοποθετεῖται εἰς ἰδιαιτέρως ὑψηλὸν ἐπίπεδον, ὡς πρὸς τὴν στελέχωσιν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς. Ἡ παιδεία, τὸ φρόνημα, τὸ σθένος καί ἡ παρρησία τῶν Ἱεραρχῶν καί τοῦ κλήρου τῆς γενικώτερον, κινουῦνται μακρὰν συμβιβασμῶν καί σκοπιμοτήτων, διαφαίνονται δὲ εἰς ὅλας τὰς πτυχὰς τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ τόπου. Ἡ Κρήτη, τῷ ὄντι, λαμπρύνεται ἀπὸ Ἱεράρχας καί κληρικούς ὑψηλῆς θεολογικῆς καί ποιμαντικῆς παρουσίας, δι' αὐτὸ καί ἡμεῖς καυχώμεθα ἐν Φαναρίῳ διὰ τὴν ἐνταῦθα φιλομήτορα θυγατέρα, ὅπως ἀκριβῶς καί ὑμεῖς «*πάντες οἱ ἐν Κρήτῃ καυχᾶσθε διὰ τὴν πνευματικὴν ἀναφορὰν σας εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς καί διὰ τοὺς ἀκαταλύτους ἱερούς ἀγαπητικούς δεσμούς, οἱ ὅποιοι συνδέουσι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας*», ὡς ἐπισήμως διεβεβαίωσεν ἡμᾶς μόλις πρὸ ἡμερῶν ἡ ἐλθοῦσα παρ' ἡμῖν ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου.

Ἱερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, καί Ἱερώτατοι ἀδελφοὶ σεβάσμιοι πάρεδροι αὐτῆς,

Ἐνώπιον μιᾶς τοιαύτης ζωῆς Ἐκκλησίας χαίρεται καί καυχᾶται ὄχι μόνον ὁ Ἁγιώτατος Ἀποστολικὸς καί Πατριαρχικὸς Οἰκουμενικὸς Θρόνος καί ὁ ἐλέφ Θεοῦ Προκαθήμενος αὐτοῦ, ἀλλὰ καί σύμπασα ἡ παροῦσα εἰς τὴν ἀδελφικὴν ταύτην συνεστίασιν διὰ τῶν τιμίων ἐκπροσώπων αὐτῆς Ἁγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἣτις εὐλογεῖ καί συγχαίρει πάντας ὑμᾶς, ἐγείρουσα δὲ τὸ κύπελλον τοῦτο τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου τῆς Κρήτης, εὐχεται ἐκάστω ἐξ ὑμῶν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέσης καρδίας ὑγείαν καί μακροήμερον πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, καί ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀγιοτόκου καί μαρτυροτόκου καί ἠρωτοτόκου Ἐκκλησίας ταύτης, τὴν ὁποίαν καί προτρεπόμεθα νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ στρατείαν τῆς, ἔχουσα ὡς ἀφετηρίαν καί ἐφαλτήριον τὰ αἵματα τῶν ἁγίων μαρτύρων καί τῶν ἡρώων τῆς, τὰ ὅποια ἐχύθησαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καί κατήσχυναν τοὺς διώξαντας καί πολεμήσαντας τὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν τυράννους.

«*Στήκετε, λοιπόν, ἀδελφοί, καί κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καί ὁ Θεὸς καί πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καί δούσ παράκλησιν αἰώνιαν..., παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καί στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καί ἔργῳ ἀγαθῷ*» (Β' Θεσ. β', 15-17). Ἀμήν.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ
Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου & Σελίνου κ. Ἀμφιλοχίου,
Προέδρου Δ.Σ. τῆς ΟΑΚ,
κατὰ τὴν τελετὴν ἀνακρῦξεως τῶν Μακαριωτάτων Προκαθιμένων τῶν
Ἁγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν
Μεγάλων Ὑεργετῶν καί Ἑταίρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης
(ΟΑΚ, 24 Ἰουνίου 2016)

Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα, Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ἁγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,

Σεβασμιώτατοι, Θεοφιλέστατοι ἅγιοι ἀδελφοί,

Πανοσιολογιώτατοι,

κ. Περιφερειάρχῃ Κρήτης, κ. Δήμαρχοι, Ἐλλογιμώτατοι κ. Καθηγηταί, Ἄρχοντες του Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

Εκλεκτά μέλη του Δ.Σ. τῆς ΟΑΚ, ἀδελφοί καί ἀδελφαί

Ἡ ἐλαχιστότης μου ἔχει τὴν ἰδιαίτερον χαρὰν, τιμὴν, καί εὐλογίαν νὰ χαιρετίσῃ, καλωσορίσῃ καί ὑποδέχῃται πάντας ὑμᾶς, μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ καί ἀγάπης, ἐκ προσώπου τοῦ Δ.Σ. τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης, ὡς Πρόεδρος αὐτοῦ.

Τυχάνει γνωστὸν ὅτι, ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης, καθίδρυμα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί φέρει τὴν πνευματικὴν αὐτῆς ἀναφορὰν εἰς τὸν Πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Τὸ πνευματικὸν Καθίδρυμα τοῦτο ἐτοιμαζόταν νὰ ἐορτάσῃ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 2018 τὴν πρώτην πεντηκονταετίαν (1968-2018) λειτουργίας, μαρτυρίας καί διακονίας του. Πρὸς τοῦτο, εἴχομεν ἐπισκεφθεῖ μετὰ τὸ Γενικοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς, ἐλλογιμωτάτου Δρος Κωνσταντίνου Ζορμπᾶ, τὸν Παναγιώτατον

Οἰκουμενικὸν ἡμῶν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον, ὡς καί τὸν ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, κ. Προκόπη Παυλόπουλον, ἐπιδόντες πρόσκλησιν συμμετοχῆς εἰς τὸν ἐπετειακὸν αὐτὸν ἐορτασμόν.

Ἡ πρόνοια ὁμῶς τοῦ παναγάθου Θεοῦ διαφορετικῶς ἠθέλησεν καί προώρως ἠδύοκῃσεν νὰ περιβάλλῃ μέ τιμὴν καί δόξαν, οὐ τὴν τυχοῦσαν, τὴν Ἀκαδημίαν ταύτην, διὰ τῆς πραγματοποιήσεως εἰς τοὺς χώρους τῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς συγκαλουμένης Ἁγίας καί Μεγάλης Πανορθοδόξου Συνόδου. Σύνοδος διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἀλήθεια τῆς Πίστεως ἀκροᾶται καί προσεγγίζει τὸν σύγχρο-

νον άνθρωπον, οικοδομείται τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί καταδεικνύεται ἡ ἐνότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐκφράζεται τοιοῦτοτρόπως καί ἡ καθολικότης Αὐτῆς, καθώς τά δύο αὐτά μεγέθη, ἡ καθολικότης καί ἡ συνοδικότης, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀλληλοπεριχωροῦνται.

Τήν σπουδαιότητα καί σημασίαν τοῦ ἱστορικοῦ καί μοναδικοῦ τούτου ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος καταδεικνύει, μεταξύ τῶν ἄλλων, καί τό ἐνδιαφέρον συμπάσης τῆς οἰκουμένης, ἡ ὁποία κατά τās ἡμέρας ταύτας ἔχει στρέψει τό βλέμμα της εἰς τήν εὐλογημένην αὐτήν γωνίαν τῆς Κρητικῆς γῆς, ὅπου λαμβάνουν χώραν αἱ ἐργασίαι τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἀναμφιβόλως, μετά πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἀναμένει τās ἀποφάσεις Αὐτῆς.

Βαθεῖα ἡ εὐγνωμοσύνη καί ἄμετροι αἱ εὐχαριστίαι μας πρός τήν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα, τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην καί ἡμέτερον Δεσπότην κ.κ. Βαρθολομαῖον, ὅπως καί πρός πάντας Ὑμᾶς Μακαριώτατοι καί τιμιώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ἁγιοτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διότι προεκρίνατε τό πνευματικόν τοῦτο Καθίδρυμα διά τήν πραγμάτωσιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

Ἡ σημερινή πανηγυρική ἐκδήλωσις ἀνακηρύξεως τῶν Προκαθημένων τῶν Ἁγιοτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς Ἐταίρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης, μέ ἐξαίρεσιν τόν Οἰκουμενικόν ἡμῶν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον καί τόν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιον, οἱ

ὁποῖοι συναριθμοῦνται ἤδη εἰς τήν χορείαν ταύτην ἀπό ἱκανοῦ καιροῦ, σηματοδοτεῖ τό παρόν καί τό μέλλον τῆς Ἀκαδημίας.

Τό πνευματικόν Καθίδρυμα τοῦτο ὑπηρετεῖ τήν ἱεράν καί πολυεύθυνον διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας μας, κομίζοντας τό ἄγγελμα τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας εἰς τόν ἐν συγχύσει εὐρισκόμενον σύγχρονον κόσμον καί τήν ἀλήθειαν τοῦ θεανθρώπου Χριστοῦ. Παραλλήλως, διακονεῖ τό ἱερόν ἔργον τῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τήν Ὁρθόδοξον πίστιν καί παράδοσιν, καί συγχρόνως καλλιεργεῖ καί ἀναπτύσσει τόν διάλογον τῆς συνδιαλλαγῆς καί τῆς ἀλληλοκατανοήσεως μεταξύ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, συμφώνως μέ τό πνεῦμα τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Δέν πρόκειται νά ἐπιχειρήσωμεν τήν ἐπίσημον ταύτην ὥραν οἰουδήποτε εἶδους ἀπολογισμόν, οὔτε νά Σᾶς κουράσωμεν μέ ἀριθμητικά ἢ ἄλλα μεγέθη. Σᾶς παρακαλοῦμεν μόνον νά συνοδεύσητε δι' ὀλίγον τήν ἀνάμνησίν μας, καί νά συγκοινωνήσητε μέ τήν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν πού γευόμεθα, ὅλοι ὅσοι διακονοῦμε, καθ' οἷονδήποτε τρόπον, εἰς τό Ἴδρυμα τοῦτο.

Ἡ μνήμη μας, ἐν πρώτοις, οἰκεία αὐτῆς βουλήσει, ἀνατρέχει, εἰς τόν ἐν χώρα ζώντων ἀναπαυόμενον μακαριστόν προκατόχον μας, Μητροπολίτην Κισιάμου καί Σελίνου κυρόν Εἰρηναῖον. Τολμῶμεν νά εἴπωμεν, ὅτι ἡ ὑποδοχή καί φιλοξενία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος, τῆς πραγματοποιήσεως, δηλονότι, τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, εἰς τούς χώρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης, πληροῖ τās προσδοκίας καί ἀντιδωρίζει δαψίλειαν ἀναπαύσεως, εὐλογίας καί χάριτος εἰς τούς κόπους καί τούς ἀγῶνας τοῦ προσφιλοῦς Ἀρχιερέως. Ἄς εἶναι ἡ μνήμη του αἰώνια.

Ἄξιοχρέως μνημονεύομεν μετά λόγων ζωηρῶν καί ἐπαινετικῶν τόν πλέον ἐπίλεκτον συνεργάτην τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου, τόν πρῶτον καί ἐπί πολλὰς δεκαετίας Γενικόν Δ/ντήν του Καθιδρύματος αὐτοῦ, Δρα Ἀλέξανδρον Παπαδερὸν, ὁ ὁποῖος καί ἐβά-

στασεν εἰς τούς ὤμους του τό πολυεύθυνον ἔργον τῆς Ἀκαδημίας, πολλάκις εἰς χρόνους ἐξόχως δισέκτους.

Ἀκολούθως, καθηκόντως μνηνησκόμεθα τά πρόσωπα ἐκεῖνα πού μέ τόν δικόν τους τρόπον συνέβαλον εἰς τήν ὑλοποίησιν τοῦ ὁράματος τούτου. Τόν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κυρόν Εὐγένιον, ὡς καί τόν διάδοχόν του κυρόν Τιμόθεον, ἐξόχως δέ τόν νῦν Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εἰρηναῖον, ἀλλά καί ἅπαντα τά μέλη τῆς Ἱεραῖς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, παρόντα καί ἐκλιπόντα ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Τούς κατά καιρούς ἐκπροσώπους τῆς ἐντιμοτάτης Ἑλληνικῆς Πολιτείας καί τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, διά τήν συμβολήν καί ἀρωγῆν τους εἰς τήν εὐρυθμον λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος.

Ἔπονται οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀμεσοτέρας προσφορᾶς καί τῆς προσωπικῆς θυσίας: οἱ πατέρες τῆς παρακειμένης Ἱεραῖς Πατριαρχικῆς & Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ὁδηγητρίας Γωνιάς, ἐπί ἐδάφους τῆς ὁποίας ἔχει κτισθεῖ τό Ἴδρυμα τοῦτο, ὁ ἱερός Κληρὸς καί ὁ εὐσεβῆς λαός τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Μητροπόλεως μας, τῆς Κισιάμου καί τοῦ Σελίνου, τά μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἀπό τῆς ἰδρύσεώς του ἕως καί σήμερον, καθώς καί οἱ ἐν αὐτῷ

ἐργαζόμενοι, τούς ὁποίους καί εὐχαριστοῦμεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Γενικοῦ Δ/ντοῦ τοῦ Ἰδρύματος Δρ. Κωνσταντίνου Ζορμπᾶ.

Ἐνώπιόν μας παρελαύνουν ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι, ἀπό τό θέρος τοῦ 1968, ὅποτε ἠνέφξεν τήν ἀγκάλην του ὁ λειμών αὐτός τοῦ διαλόγου, τῆς καταλλαγῆς καί τῆς συμφιλίωσης, ἤρχισαν νά καταφθάνουν ὡς ἀποδημητικά πτηνά αἱ χιλιάδες τῶν ἀνθρώπων: Ἕλληνες καί ἄλλοεθνεῖς, Ὁρθόδοξοι καί μή, πιστοί καί δύσπιστοι, κληρικοί καί λαϊκοί, νέοι καί ἐνήλικες, γυναῖκες καί ἄνδρες, ἄρχοντες καί ἀρχόμενοι, οἱ πραεῖς καί οἱ ὠργισμένοι, οἱ ἀληθινά ἐνδιαφερόμενοι καί οἱ ἀπλῶς περιέργοι, οἱ καχύποπτοι καί οἱ ἀγαθοὶ τῇ καρδίᾳ, οἱ πεφημισμένοι καί οἱ ἀγνωστοί. Ἄνθρωποι διψασμένοι διά τό φῶς, τήν δικαιοσύνην, τήν εἰρήνην καί τήν ἀγάπην, ἀλλά καί οἱ πλήσμονες πανουργίας, κρίσεως καί ἐπικρίσεως. Οἱ ἐπώνυμοι καί ἀνώνυμοι ἐκ τῆς ἐνδοχώρας καί τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ ὁποῖοι μέ φιλάδελφον ἀγάπην καί ἀνιδιοτελές φρόνημα ἀγκαλιάζουν καί στηρίζουν τό ἐπιτελούμενον ἔργον καί τήν πορείαν του.

Ὅλοι καλοδεχούμενοι καί εὐπρόσδεκτοι. Χωρίς διάκρισιν, χωρίς προτίμησιν, χωρίς ἀποτίμησιν, ἀλλά μέ ἐκτίμησιν καί ἀγάπην πολλήν. Ἐμοιράσθημεν μαζί τους, καθ' ὅλην

«ΧΡΙΣΤΟΣ»

«ΧΡΙΣΤΟΣ & ΚΟΣΜΟΣ» Τεύχος 53, Ἀπρίλιος - Ἰούνιος 2016 ...

σιν διά τό ἴδρυμα, μετέχει μυστικῶς εἰς τήν παροῦσαν σύναξιν καί συνεορτάζει μεθ' ἡμῶν.

Ἄφοῦ καί πάλιν ἐκφράσωμεν τάς ἐκ μέσης καρδίας εὐχαριστίας καί τήν ἄμετρον εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρός πάντας τοὺς συνεργούς καί συγκυρηναίους εἰς τό ἔργον καί τήν διακονίαν τοῦ καθιδρύματος τούτου, προβαίνομεν σήμερον εἰς τήν ἀνακήρυξιν τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς Ἐταίρους τοῦ Ἰδρύματος, συμφώνως πρός τήν ὑπ. ἀριθ. ροζ'/29-2-2016, ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ., ὅπως αὕτη θά ἀναγνωσθῇ ἐντός ὀλίγου ὑπό τοῦ Γεν. Δ/ντοῦ αὐτοῦ, Δρος Κωνσταντίνου Ζορμπᾶ. Μακαριώτατοι, ἀπό τοῦδε καί εἰς τό ἐξῆς οἱ δεσμοί τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης μετά πάντων Ὑμῶν τυγχάνουν ἀκατάλυτοι, ἀδελφοποιοί, ἐπιστηρικτικοί, τήν εἰρήνην βραβεύοντες ἀλλά καί ἐπιποθοῦντες.

Εὐχαριστοῦντες δαψιλῶς διά τήν ἀποδοχήν ὑφ' Ὑμῶν τοῦ αἰτήματός μας, ἵνα συγκαταλεγῆτε εἰς τήν χορείαν τῶν Ἐταίρων τοῦ Ἰδρύματος, παρακαλοῦμεν ἅπαντας ὅπως εὐχησθε, ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης νά συνεχίζη καί κατά τήν ἐπιούσαν πεντηκονταετίαν λειτουργίας της τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, τό ὁποῖον δέν μπορεῖ νά εἶναι διαφορετικόν ἀπό τήν διαρκῆ ἐπανάληψιν τῆς κλήσεως τοῦ Θεοῦ πρός τόν ἄνθρωπον, κατά τόν λόγον τῆς Ἀποκαλύψεως: «ἀνάβα, βλέπον, ἀκουσον, τήρησον», ὡς σημειώνει καί ἡ Α.Θ.Π., ὁ Οἰκουμενικός ἡμῶν Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, εἰς τήν ὁμιλίαν Του κατά τά ἐγκαίνια τῆς παρουσίας πτέρυγος, τόν Νοέμβριον τοῦ 1995.

αὐτήν τήν πεντηκονταετίαν, τόν ἄρτον καί τόν οἶνον, τόν λόγον καί τόν διάλογον, τήν πραότητα καί τήν ἔντασιν, τό ὄνειρον καί τήν ἀπογοήτευσιν, τόν φόβον καί τήν ἐλπίδα, τήν ἀμφιβολίαν καί τήν πίστιν, τήν διαφωνίαν καί τήν συμφωνίαν, τήν προσευχήν καί τήν εὐχαριστίαν, τήν βαθεῖαν σιγήν πού ὀδηγεῖ εἰς τό Φῶς καί τήν Ἀποκεκαλυμμένην Ἀλήθειαν, εἰς τό μυστήριον τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Ἡ ἀναφορά μας αὕτη ἀποτελεῖ λόγον ἀχωρήτου εὐγνωμοσύνης καί εὐχαριστίας πρός τόν ἐν Τριάδι Θεόν, ὁ ὁποῖος ἐπέβλεψεν ἐπί τήν ταπείνωσιν τῶν δούλων Αὐτοῦ καί μᾶς ἠξίωσεν νά οἰκοδομήσωμεν μέ τήν Χάριν Του ἔργον ἀφιερωμένον εἰς τήν δικήν Του δόξαν, εἰς τήν εὐπρέπειαν τῆς Ἐκκλησίας Του καί εἰς τήν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Δόξαν καί αἶνον ἀναπέμπομεν εἰς τήν πανάγαθον βούλησίν Του, διότι ἠυδόκησεν ἡ ἱερά αὕτη Γωνιά τῆς Κρήτης νά ἐξακολουθῇ, ὕστερον ἀπό πέντε ὀλοκλήρους δεκαετίαι, ἐνώπιον τῶν νέων προκλήσεων τῶν καιρῶν, τήν ἔνδοξον παράδοσιν τούτου τοῦ Τόπου· νά διακονῇ τόν Θεῖον Λόγον εἰς προάσπισιν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας ἐκ τῆς πολυποικίλου καταδυναστεύσεως καί τῶν ὀλεθρίων δεσμῶν.

Ἐχομεν τήν αἴσθησιν, ὅτι ἡ ἀναρίθμητος αὕτη στρατιά τῶν κοινωτῶν τῆς ζωῆς καί τοῦ βιώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης κατακλύζει νοερῶς τήν αἴθουσαν αὐτήν, κατά τήν μοναδικήν ταύτην περίστα-

ΠΡΟΠΟΙΣΙΣ
τοῦ Δρος Κωνσταντίνου Β. Ζορμπᾶ,
Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης
(ΟΑΚ Παρασκευῆ, 24 Ἰουνίου 2016)

τὸν «ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟ», τὸ θρυλικὸ κρητικὸ ἔπος τοῦ 17ου αἰῶνα, περιγράφεται, μέ ἔξοχη ποιητικὴ δύναμη, ἡ ἀκόλουθη σκηνή: ἓνας ἄνθρωπος βρίσκεται ξαφνικὰ βαθιὰ στὸ πέλαγος. Ὑστερα ἀπὸ σκληρὸ πάλεμα μέ τὰ μανιασμένα κύματα, φτάνει ἐπιτέλους στὴν ξηρὰ. Σύρεται κατὰκοπος στὸ βράχο καί, ξαναβλέποντας τὴν ἄγρια θάλασσα, αἰσθάνεται ἀνείπωτη ἱκανοποίηση γιὰ τὸν ἀγῶνα καί τὴν αἴσια ἐκβασή του. Φωνάζει στὸ πέλαγος, γιὰ νὰ ἀκουστεῖ παντοῦ, σὲ ὅλα τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἡ παντοδύναμη, πανανθρώπινη κραυγή του, πού πάλεψε καί νίκησε ὅλα τὰ θεριὰ τῆς θάλασσας.

*Σ' βάθη πελάγ' ἀρμένιζα
μὰ δὰ ῥθα στὸ λιμιώνα,
μπλιὸ δὲ φοβοῦμαι ταραχές,
μάνιτες καί χειμώνα.*

Χωρὶς διάθεση γιὰ ὑπερβολές δανείζομαι αὕτη τὴν εἰκόνα, γιὰ νὰ ἐκφράσω τὴν προσωπικὴ συγκίνηση καί τὴ χαρὰ μου, καθῶς, μέ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἓνας ὠραῖος ἀγῶνας φθάνει μέ ἐπιτυχία στὸ τέρμα του. Ὁμολογῶ, πῶς ὅταν διάβασα τὸ Ἀνακοινωθὲν τῆς ἱερᾶς Σύναιξης τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (Ἰανουάριος 2016), δὲν ὑποψιαζόμουν τὴν ἔκτασιν τῶν εὐθυνῶν, πού ἀναλαμβάναμε. Θὰ ἤθελα, λοιπόν, σήμερον νὰ ὑμνήσω τὴν ἄγνοια, πού δίνει συχνὰ φτερὰ στὴν τόλμη. Ἡ μᾶλλον, νὰ δοξολογήσω τὴν πίστη, πού, κατά τὴ ρήσιν ἑνὸς σοφοῦ, μᾶς δίδει τὸ κουράγιο νὰ κάμνομεν ἄλματα μέ ἐμπιστοσύνη στὸ χάος καί νὰ μποροῦμε νὰ νικήσομεν κατὰ κράτος τὰ στοιχεῖα τῆς Ἀβύσσου.

*Μ' ἂν εἶν' ὁ ναύκληρος καλός,
κ' οἱ ναῦτες δὲ φοβοῦνται,
μὰ στὸ τιμόνι στέκουσι,
κ' εἰς τ' ἄρμενα βουηθοῦνται,
τὴ θάλασσα, τὸν ἄνεμο,
τὴν ταραχὴ νικοῦσι.*

Καί φυσικὰ σὲ αὕτη τὴν συνοδοιπορία δὲν πορευθήκαμε μόνοι μας. Χαιρετίζομε ὅλους ὅσοι συνέβαλαν σὲ αὐτὸ τὸ ταξίδι καί αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω ἀπὸ τὴ θέση αὕτη θερμὲς εὐχαριστίαι:

Πρὸς τὸ σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καί ὅλους τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πού μας ἐμπιστεύθηκαν τὴν ὀργανωτικὴ εὐθύνη σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο.

Πρὸς τὴν ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ἡ ὁποία μας συνόδευσε μέ φροντίδα καί ζωηρὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἐπιβεβαιώνει ἡ παρουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν τῆς Νήσου στὴν ἀποφινὴ τράπεζα.

Πρὸς τὸν Σέβ. Μητροπολίτη Γαλλίας κ. Ἐμμανουήλ, ὁ ὁποῖος προώθησε ἔγκαιρα καί ἀποτελεσματικὰ τὰ ἐπὶ μέρους θέματα καί ἦρθε εἰδικὰ στὴν Κρήτη «καί πάλιν καί πολλάκις», κατὰ τὸ χρόνο τῆς προπαρασκευῆς, γιὰ νὰ συνδράμει στὸ ἔργο μας μαζί μέ τοὺς

συνεργάτες του με την πολύτιμη γνώση και εμπειρία τους.

Πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία γιὰ τὴν ἠθική, τεχνική, οικονομική καὶ κάθε ἄλλου εἶδους συμπαράστασή της, καθὼς ἐπίσης καὶ στὴν ἀρωγή τῶν Ἀρχῶν τοῦ νηοῦ μας, τὸν Περιφερειάρχη, τοὺς Δημάρχους καὶ τὶς Τοπικὲς Ἀστυνομικὲς, Λιμενικὲς, Στρατιωτικὲς, Πυροσβετικὲς Ἀρχὲς γιὰ τὴν ὄντως συγκινητικὴ συμπαράστασή τους.

Εὐχαριστίες ἀνήκουν, τέλος, στοὺς συνεργάτες μου καὶ σὲ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους πού μᾶς βοήθησαν, τὶς Ἑνορίες καὶ τοὺς συλλογικοὺς Φορεῖς, πού ἀνταποκρίθηκαν πρόθυμα στὸ ἓνα ἢ στὸ ἄλλο αἴτημά μας καὶ τοὺς ὁποίους δὲν θὰ ἦταν καθόλου εὐκολο νὰ τοὺς ὀνομάσουμε ἀναλυτικά, καθὼς καὶ στὸ πλῆθος τῶν ἐν Κρήτῃ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, πού ἐκδηλώνουν ποικιλοτρόπως τὸν ἐνθουσιασμό τους.

Γνωρίζουμε ὅμως ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν χωρὶς τὴ συγκατάβαση καὶ τὴν εὐχή τῆς γειτόνισσάς μας τῆς Παναγίας Ὁδηγήτριας, στὸν περίβολο τῆς αὐλῆς τῆς ὁποίας βρίσκεται ἡ ΟΑΚ καὶ ἡ ΙΜΓ!

Καταβάλαμε κάθε δυνατὴ προσπάθεια, γιὰ νὰ προετοιμαστεῖ καὶ νὰ διευκολυνθεῖ τὸ ἔργο τῆς Συνόδου, παρὰ τὰ πλαίσια περιορισμένων δυνατοτήτων καὶ ἐμπειριῶν. Ἔχουμε ἐπίγνωση τῶν ἐλλείψεων, ἀλλὰ ἔχουμε ἐπίσης ἐμπιστοσύνη στὴν κατανόηση καὶ στὴ συγχώρησή σας. Καὶ στ' ἀλήθεια, θὰ θυ-

μόμαστε γιὰ πάντα ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα καὶ τὴν συγκίνηση πού μᾶς προκάλεσε τὸ Ἀνακοινωθέν τῶν Προκαθημένων γιὰ τὴ σύγκληση τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου στὴν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης. Σὲ μία στιγμή τὸ παρελθὸν ἔγινε παρὸν καὶ ζωντάνεψε τὰ ἱερὰ πρόσωπα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας. Τοὺς συναντοῦμε ἀπόψε στὶς σεβάσιμες μορφές σας, νὰ κινοῦνται καὶ νὰ ὑφίστανται ἀνάμεσά μας, νὰ ζοῦν μέσα ἀπὸ ἐμᾶς καὶ νὰ μᾶς δείχνουν τὸ δρόμο τῆς ἀληθινῆς ζωῆς.

Ὅλοι ἐμεῖς στὴν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης, μαζί με ἐκείνους πού ἐμόχθησαν μέχρι σήμερα, μπορούμε νὰ ἐπαναλάβουμε, με αἴσθηση εὐθύνης, τὰ λόγια τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου: «*Τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγωνίσαι, τὸν δρόμο τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα...*» (Β' Τίμ. 4:7).

Μὲ τὶς σκέψεις αὐτές, οἱ ὁποῖες ἀπηχοῦν τὰ ἐνδόμυχα αἰσθήματα πάντων ἡμῶν, Σᾶς καλωσορίζουμε μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ ὡς Ἐταίρους στὴ μεγάλη οἰκογένεια τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας, εὐχόμενοι ἀποδοτικὴ τὴν ἐνταύθα παραμονή Σας καὶ ὑψώνουμε τὸ κύπελλο ἐκφράζοντας ἐκ βάθους καρδίας ὑπὲρ τῆς κατ' ἄμφω ὑγείας Σας, δεόμενοι τῷ Κυρίῳ, ὅπως διαφυλάττη, ἐνισχύη καὶ προστατεύη ἐπὶ μακρὰ ἔτη τῆς ζωῆς ἡμῶν «*σῶους, ἐντιμούς, ὑγιεῖς καὶ ὀρθοτομοῦντες τὸν λόγον τῆς Αὐτοῦ Ἀληθείας*» (Θεῖα Λειτουργία Ἰωάννου Χρυσοστόμου).

ΜΗΝΥΜΑ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Πρὸς τὸν Ὁρθόδοξο λαὸ καὶ κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως

Ὑμνοῦμε καὶ δοξολογοῦμε τὸν Θεὸ τῶν «*οἰκτιρῶν καὶ ἐπάσης παρακλήσεως*», διότι μᾶς ἀξίωσε νὰ συνέλθουμε τὴν ἑβδομάδα τῆς Πεντηκοστῆς (18-26 Ἰουνίου 2016) στὴν Κρήτη, ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὁ μαθητὴς του Τίτος κήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιο στὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Εὐχαριστοῦμε τὸν ἐν Τριάδι Θεό, διότι εὐδόκησε νὰ περατώσουμε με ὁμοψυχία τὶς ἐργασίες τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας, τὴν ὁποία συγκάλεσε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, με τὴν ὁμόφρονη γνώμη τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ἀκολουθώντας πιστὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν θεοφόρων Πατέρων μελετήσαμε καὶ πάλιν τὸ Εὐαγγέλιο τῆς ἐλευθερίας «*ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε*» (Γαλ. 5:1). Θεμέλιο τῶν θεολογικῶν μας ἀναζητήσεων ὑπῆρξε ἡ βεβαιότητα ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ζεῖ γιὰ τὸν ἑαυτό της. Μεταδίδει τὴ μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀληθείας καὶ προσφέρει σὲ ὅλη τὴν οἰκουμένη τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τὴν ἀγάπη, τὴν εἰρήνη, τὴν δικαιοσύνη, τὴν καταλλαγή, τὴν δύναμη τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴν προσδοκία τῆς αἰωνιότητος.

1) Βασικὴ προτεραιότητα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ὑπῆρξε ἡ διακήρυξη τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Στηριγμένη στὴ θεῖα Εὐχαριστία καὶ τὴν Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ τῶν Ἐπισκόπων, ἡ ὑφισταμένη

ἐνότητα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνισχύεται καὶ νὰ φέρνει νέους καρπούς. Ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία εἶναι Θεανθρώπινη κοινότητα, πρόγευση καὶ βίωση τῶν Ἐσχάτων ἐντὸς τῆς Θεῖας Εὐχαριστίας. Ὡς μία διαρκὴς Πεντηκοστή εἶναι ἀσίγητη προφητικὴ φωνή, παρουσία καὶ μαρτυρία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης. Πιστὴ στὴν ὁμόφωνη Ἀποστολικὴ Παράδοση

καὶ μυστηριακὴ ἐμπειρία ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὴν ἀθροιστικὴ συνέχεια τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁμολογεῖται στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως καὶ ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία μας βιώνει τὸ μυστήριό τῆς θεῖας Οἰκονομίας στὴ μυστηριακὴ τῆς ζωῆς μέ ἐπίκεντρο τὴ θεῖα Εὐχαριστία.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐκφράζει τὴν ἐνότητα καὶ καθολικότητά της ἐν Συνόδῳ. Ἡ συνοδικότητα διαπνέει τὴν ὀργάνωση, τὸν τρόπο πού λαμβάνονται οἱ ἀποφάσεις καὶ καθορίζεται ἡ πορεία της. Οἱ Ὁρθόδοξοι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίες δὲν ἀποτελοῦν συνομοσπονδία Ἐκκλησιῶν ἀλλὰ τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Κάθε τοπικὴ Ἐκκλησία, προσφέρουσα τὴν θεῖα Εὐχαριστία, εἶναι ἡ ἐν τόπῳ παρουσία καὶ φανέρωση τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ὡς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξο Διασπορά στὶς διάφορες χῶρες τῆς ὑφῆλιου, ἀπεφασίσθη νὰ συνεχισθεῖ ἡ λειτουργία Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων με-

χρηστική εφαρμογή της κανονικής ακριβείας. Αυτές απαρτίζονται από τους κανονικούς επισκόπους, που ορίζονται από την κάθε Αυτοκέφαλο Εκκλησία, οι οποίοι εξακολουθούν να υπάγονται σ' αυτήν. Η συνεπής λειτουργία των Επισκοπικών Συνελεύσεων εγγυάται τον σεβασμό της Ορθοδόξου αρχής της συνοδικότητας.

Κατά τις εργασίες της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου έτονίσθη η σημασία των Συνάξεων των Προκαθημένων που έχουν πραγματοποιηθεί και διατυπώθηκε η πρόταση η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος να καταστεί επαναλαμβανόμενος Θεσμός.

2) Μετέχοντες στη Θεία Εύχαριστία και δεόμενοι υπέρ της οικουμένης οφείλουμε να συνεχίσουμε τη λειτουργία μετά τη Θεία Λειτουργία και να δίδουμε τη μαρτυρία της πίστεως προς τους έγγυς και τους μακράν, συμφώνως προς τη σαφή έντολή του Κυρίου πρό της Αναλήψεώς Του: «καί έσσεθέ μοι μάρτυρες έν τε Ιερουσαλήμ και έν πάση τη Ιουδαία και Σαμαρεία και έως έσχάτου της γης» (Πράξ. 1:8). Ο επανευαγγελισμός του λαού του Θεού στις σύγχρονες έκκοσμημένες κοινωνίες και ο ευαγγελισμός εκείνων που ακόμη δεν έχουν γνωρίσει τον Χριστό αποτελούν αδιάλειπτο χρέος της Εκκλησίας.

3) Η Εκκλησία μας ανταποκρινόμενη στο χρέος να μαρτυρεί την αλήθεια και την αποστολική της πίστη, αποδίδει μεγάλη σημασία στον διάλογο κυρίως με τους έτεροδόξους Χριστιανούς. Μέ τον τρόπο αυτό και ο λοιπός χριστιανικός κόσμος γνωρίζει ακριβέστερα τη γνησιότητα της Ορθοδόξου Παραδόσεως, την αξία της πατερικής διδασκαλίας, τη λειτουργική εμπειρία και την πίστη των Ορθοδόξων. Οι διάλογοι που διεξάγει η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν σημαίνουν ποτέ συμβιβασμό σε ζητήματα πίστεως.

4) Οι εκρήξεις φονταμενταλισμού που παρατηρούνται στους κόλπους διαφόρων θρησκευτών αποτελούν έκφραση νοσηρής θρησκευτικότητας. Ο νηφάλιος διαθρησκευτικός διάλογος συμβάλλει σημαντικά στην

προώθηση της άμοιβαίας εμπιστοσύνης, της ειρήνης και της καταλλαγής. Το λάδι του θρησκευτικού βιώματος πρέπει να χρησιμοποιείται, για να έπουλώνει πληγές και όχι για να αναζωπυρώνει τη φωτιά των πολεμικών συρράξεων. Η Ορθόδοξη Εκκλησία καταδικάζει άπεριφράστως την επέκταση της πολεμικής βίας, τους διωγμούς, την εκδίωξη και δολοφονία μελών θρησκευτικών κοινοτήτων, τον έξαναγκασμό για την αλλαγή της θρησκευτικής πίστεως, την έμπορία προσφύγων, τις άπαγωγές, τά βασανιστήρια, τις είδεχθείς εκτελέσεις. Καταγγέλλει την καταστροφή ναών, θρησκευτικών συμβόλων και μνημείων πολιτισμού. Όπως ιδιαίτερα έκφράζει την αγωνία της για την κατάσταση των Χριστιανών και όλων των διωκόμενων μειονοτήτων στη Μέση Ανατολή και άλλαχου. Άπευθύνει έκκληση προς την παγκόσμια κοινότητα για την προστασία των γηγενών Ορθοδόξων και των άλλων Χριστιανών, καθώς και όλων των πληθυσμών της περιοχής, που έχουν άπαραβάτο δικαίωμα να παραμείνουν στην πατρίδα τους ως ισότιμοι πολίτες. Η Σύνοδος μας καλεί όλους τους έμπλεκόμενους να καταβάλουν χωρίς καθυστέρηση συστηματικές προσπάθειες για την κατάπαυση των πολεμικών συρράξεων στη Μέση Ανατολή και όπου εξακολουθούν οι πολεμικές συγκρούσεις, και τον επαναπατρισμό των εκδιωχθέντων.

Όπως ιδιαίτερα άπευθύνουμε έκκληση στους ισχυρούς της γης για την επικράτηση της ειρήνης και της δικαιοσύνης στις χώρες προελεύσεως των προσφύγων. Προτρέπουμε τις πολιτικές άρχές, τους πολίτες και τους Ορθοδόξους Χριστιανούς στις χώρες που καταφεύγουν οι έξουθενωμένοι πρόσφυγες, να συνεχίσουν να προσφέρουν από τό περίσσευμα και από τό ύστέρημα των δυνατοτήτων τους.

5) Η σύγχρονη έκκοσμίκευση έπιδιώκει την αυτόνομηση του ανθρώπου από τον Χριστό και την πνευματική έπιρροή της Εκκλησίας, την όποια ταυτίζει αυθαίρετως με τον συντηρητισμό. Ο Δυτικός όμως πο-

λιτισμός φέρει άνεξίτηλη τη σφραγίδα της διαχρονικής συμβολής του Χριστιανισμού. Έπιπλέον, η Εκκλησία άναδεικνύει τη σωτηριώδη σημασία του Θεανθρώπου και του Σώματός Του, ως τόπο και τρόπο της ζωής εν έλευθερία.

6) Στη σύγχρονη προσέγγιση του γάμου, η Ορθόδοξη Εκκλησία θεωρεί την άκατάλυτη άγαπητική σχέση άνδρός και γυναικός «μυστήριον μέγα ... είς Χριστόν και είς την εκκλησίαν». Όμοίως άποκαλεί «έκκλησίαν μικράν» την οικόγένεια, η όποία προκύπτει από τον γάμο και άποτελεί τη μόνη έγγύηση για την άνατροφή των παιδιών.

Η Εκκλησία διαρκώς τονίζει την αξία της έγκρατείας. Η χριστιανική άσκηση διαφέρει ριζικά από οίονδήποτε δυαρχικό άσκητισμό, ο όποιος άποκόπτει τον άνθρωπο από τη ζωή και τον συνάνθρωπο. Άντιθέτως, τον συνδέει με τη μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας. Η έγκράτεια δεν άφορ ά μόνο στον μοναχικό βίο. Τό άσκητικό ήθος είναι χαρακτηριστικό της χριστιανικής ζωής σε όλες τις εκφάνσεις της.

**

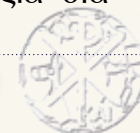
Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος εκτός των συγκεκριμένων θεμάτων για τά όποια άποφάσισε, έπισημαίνει έπιγραμματικά και τά έξης όντολογικά και καιρία σύγχρονα ζητήματα:

7) Ός προς τό θέμα των σχέσεων της χριστιανικής πίστεως και των θετικών έπιστημών, η Ορθόδοξη Εκκλησία άποφεύγει την κηδεμονία της έπιστημονικής άναζητήσεως και δεν λαμβάνει θέση πάνω σε κάθε έπιστημονικό έρώτημα. Εύχαριστεί τον Θεό που δωρίζει στους έπιστήμονες τό χάρισμα να άποκαλύπτουν άγνωστες πτυχές της θείας Δημιουργίας. Η σύγχρονη ανάπτυξη των θετικών έπιστημών και της τεχνολογίας έπιφέρει ριζικές άλλαγές στη ζωή μας. Προσφέρει σημαντικές ευεργεσίες, όπως είναι η διευκόλυνση του καθημερινού βίου, η άντιμετώπιση σοβαρών άσθενειών, η εύχερестη έπικοινωνία των ανθρώπων, η έρευνα του διαστήματος κ.λπ. Παρ' όλα αυτά, έχει

και ποικίλες άρνητικές έπιπτώσεις, όπως είναι η χειραγώγηση της έλευθερίας, η σταδιακή άπώλεια πολυτίμων παραδόσεων, η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, η άμφισβήτηση των ήθικων αξιών. Η έπιστημονική γνώση, όσο κι αν έξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς, δεν κινητοποιεί την βούληση του ανθρώπου, ούτε δίνει άπάντηση στα σοβαρά ήθικά και ύπαρξιακά προβλήματα, στην άναζήτηση για τό νόημα της ζωής και του κόσμου. Αυτά άπαιτούν πνευματική προσέγγιση, την όποία η Ορθόδοξη Εκκλησία έπιχειρεί με την Βιοηθική που βασίζεται στην χριστιανική ήθική και στην πατερική διδασκαλία. Ταυτόχρονα με τον σεβασμό της έλευθερίας της έπιστημονικής έρευνας η Ορθόδοξη Εκκλησία έπισημαίνει τους κινδύνους, οι όποιοι ύποκρύπτονται σε όρισμένα έπιστημονικά έπιτεύγματα και τονίζει την άξιοπρέπεια του ανθρώπου και τον θεό του προορισμό.

8) Η σημερινή οικολογική κρίση είναι προφανές ότι οφείλεται σε πνευματικά και ήθικά αίτια. Οι ρίζες της συνδέονται με την πλεονεξία, την άπληστία και τον έγωισμό, που οδηγούν στην άλόγιστη χρήση των φυσικών πόρων, την έπιβάρυνση της άτμόσφαιρας με ζημιογόνους ρύπους και την κλιματική άλλαγή. Η χριστιανική άντιμετώπιση του προβλήματος άπαιτεί μετάνοια για τις καταχρήσεις, έγκράτεια και άσκητικό ήθος, που άποτελούν αντίδοτο στην ύπερκατανάλωση, συγχρόνως δέ, καλλιέργεια στον άνθρωπο της συνειδήσεως ότι είναι «οικόνομος», και όχι κάτοχος της δημιουργίας. Δεν παύει να τονίζει ότι και οι μελλοντικές γενές έχουν δικαίωμα πάνω στα φυσικά άγαθά, που μας έμπιστεύθηκε ο Δημιουργός. Για αυτό τό λόγο και η Ορθόδοξη Εκκλησία συμμετέχει ένεργως στις διάφορες διεθνείς οικολογικές προσπάθειες. Όρισε δέ την 1η Σεπτεμβρίου ως ήμερα προσευχής για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

9) Άπέναντι στην ίσοπεδωτική και άπρωσωπη όμογενοποίηση, η όποία προωθείται με ποικίλους τρόπους, η Ορθοδοξία δια-

κηρύττει τόν σεβασμό στην ιδιοπροσωπία ανθρώπων και λαών. Αντιτίθεται στην αυτόνομη οίκονομία από τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου και στην μετατροπή της σε αυτόσκοπο. Η πρόοδος του ανθρώπινου γένους δέν συνδέεται μόνο μέ τήν ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου ή μέ τήν πρόοδο της οίκονομίας εις βάρος τών πνευματικῶν ἀξιῶν.

10) Η Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν ἀναμειγνύεται στην πολιτική. Ὁ λόγος της παραμένει διακριτός ἀλλά και προφητικός, ὡς ὀφειλετική παρέμβαση ὑπέρ του ἀνθρώπου. Τά ἀνθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται σήμερα στό κέντρο τῆς πολιτικῆς ὡς ἀπάντηση στίς σύγχρονες κοινωνικές και πολιτικές κρίσεις και ἀνατροπές, ἀποβλέποντας στην προστασία του πολίτη ἀπό τήν ἀυθαιρεσία του κράτους. Η Ἐκκλησία μας προσθέτει ἐπίσης τίς ὑποχρεώσεις και εὐθύνες τών πολιτῶν και τήν ἀνάγκη συνεχῶς ἀυτόκριτικῆς πολιτικῶν και πολιτῶν πρὸς οὐσιαστική βελτίωση τῆς κοινωνίας. Καί κυρίως τονίζει, ὅτι τό ὀρθόδοξο δέον περί ἀνθρώπου ὑπερβαίνει τόν ὀρίζοντα τῶν καθιερωμένων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ὅτι «μειζων πάντων» εἶναι ἡ ἀγάπη, ὅπως τήν ἀποκάλυψε ὁ Χριστός και τήν βίωσαν ὅσοι πιστά Τόν ἀκολούθησαν. Ἐπιμένει ἀκόμη ὅτι θεμελιῶδες δικαίωμα εἶναι και ἡ προστασία τῆς θρησκευτικῆς

ἐλευθερίας, δηλαδή τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, τῆς πίστεως, τῆς λατρείας και ὄλων τῶν ἀτομικῶν και συλλογικῶν ἐκφράσεων αὐτῆς, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος κάθε πιστοῦ και κάθε θρησκευτικῆς κοινότητος νά τελοῦν ἐλεύθερα ἀπό κάθε κρατική παρέμβαση τά θρησκευτικά τους καθήκοντα, ὡς και τό δικαίωμα τῆς δημόσιας διδασκαλίας τῆς θρησκείας.

11) Η Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπευθύνεται στους νέους, οἱ ὅποιοι ἀναζητοῦν πληρότητα ζωῆς γεμάτη ἐλευθερία, δικαιοσύνη, δημιουργία ἀλλά και ἀγάπη. Τούς καλεῖ νά συνδεθοῦν συνειδητά μέ τήν Ἐκκλησία Ἐκείνου πού εἶναι ἡ Ἀλήθεια και ἡ Ζωή. Νά προσέλθουν προσφέροντας στό ἐκκλησιαστικό σῶμα τή ζωτικότητα, τίς ἀνησυχίες, τούς προβληματισμούς και τίς προσδοκίες τους. Οἱ νέοι δέν ἀποτελοῦν ἀπλῶς τό μέλλον τῆς Ἐκκλησίας ἀλλά τό δυναμικό και δημιουργικό παρόν ἐπί τοπικοῦ και οἰκουμενικοῦ ἐπιπέδου.

12) Η Ἁγία και Μεγάλη Σύνοδος ἀνοιξε τόν ὀρίζοντά μας στή σύγχρονη πολύμορφη οἰκουμένη. Τόνισε τήν εὐθύνη μας μέσα στον χῶρο και τόν χρόνο, πάντοτε μέ προοπτική τήν αἰωνιότητα. Η Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, διατηρώντας ἀλώβητο τόν Μυστηριακό και Σωτηριολογικό της χαρακτήρα, εἶναι εὐαίσθητη στον πόνο, στίς ἀγωνίες και στην

κραυγή γιά δικαιοσύνη και εἰρήνη τῶν λαῶν. Εὐαγγελίζεται «*ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τό σωτήριον αὐτοῦ· ἀναγγέλουσα ἐν τοῖς ἔθνεσι τήν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τά θαυμάσια αὐτοῦ*» (Ψαλμ. 95).

Ἄς δεηθοῦμε «*ὁ Θεός πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τήν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς καταρτίσει ὑμᾶς, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει· αὐτῷ ἡ δόξα και τό κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν*» (Α΄ Πέτρ. 5:10,11).

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, Πρόεδρος
† ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος
† ὁ Ἱεροσολύμων Θεόφιλος
† ὁ Σερβίας Εἰρηναῖος
† ὁ Ρουμανίας Δανιήλ
† ὁ Νέας Ἰουστινιανῆς και πάσης Κύπρου Χρυσόστομος
† ὁ Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος Ἱερόνυμος
† ὁ Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας Σάββας
† ὁ Τιράνων και πάσης Ἀλβανίας Ἀναστάσιος
† ὁ Πρέσοβ και πάσης Τσεχίας και Σλοβακίας Ραστισλάβ
Ἀντιπροσωπεία Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
 τῆς Α.Θ.Παναγιότιτος
 τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου
 Προέδρου τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου
 τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
 πρὸς τοὺς Μακαριωτάτους Προκαθημένους
 τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν
 ἐπὶ τῇ ἀνακιρῶσει αὐτῶν ὡς ἑταίρων
 τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης
 (24 Ἰουνίου 2016)

Μακαριώτατοι καὶ τιμιώτατοι ἀδελφοὶ Προκαθημένοι τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, Μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς καὶ συγκινήσεως χαιρετίζομεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης νὰ ἀποδώσῃ εἰς ἕκαστον ἐξ Ὑμῶν, Μακαριώτατοι καὶ Ἀγιώτατοι ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ ἐν Χριστῷ, τὴν τιμητικὴν διάκρισιν τοῦ ἑταίρου αὐτῆς, διότι πρόκειται περὶ μιᾶς διακρίσεως, ἡ ὁποία ἀποδίδεται δικαίως ἐκάστῳ ἀδελφῷ-ἐκκλησιαστικῷ ἡγέτῃ, ὑπὸ ἐνὸς Ἰδρύματος ταχθέντος εἰς

τὴν διακονίαν τοῦ διαλόγου καὶ τῆς χριστιανικῆς καταλλαγῆς. Συγχαίρομεν ἐνὶ ἐκάστῳ ἐξ Ὑμῶν διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ταύτης προσγενομένην Αὐτῷ τοιαύτην τιμὴν, εἰς ἔνδειξιν ἀναγνωρίσεως τῆς πολυτίμου προσφορᾶς ἐκάστου ἀδελφοῦ Προκαθημένου εἰς τὴν ἥς προκάθηται Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς συνεισφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὸν διάλογον πρὸς καταλλαγὴν καὶ συμφιλίωσιν μεταξὺ τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ὅλου τοῦ κόσμου, εἰς ἐποχὴν ἐξάρσεως τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ καὶ τῆς ἐρειδομένης εἰς ψευδῆ θρησκευτικὴν

βάσιν τρομοκρατίας, χωρὶς βεβαίως ὑποχώρησιν ἀπὸ τὰς ὀρθοδοξοὺς θέσεις μας.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν προστασίαν τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ἱερότητας, ἀδελφεῖ ἅγιο Κισάμου καὶ Σελίνου κύριε Ἀμφιλόχιε, ὡς χῶρος διαλόγου καὶ συμπνευματισμοῦ μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων, διὰ τὴν κατὰ τὸ ἐφικτὸν διαμόρφωσιν ἐνιαίας θέσεως ἐπὶ τῶν συγχρόνων προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Μέχρι σήμερον ἡ Ἀκαδημία ἔχει δώσει πολλὰ δείγματα τοιοῦτου διαλόγου.

Ἐπίσης, ἔχει δώσει ἀξιόλογα δείγματα προβολῆς τῶν ὀρθοδόξων θέσεων πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους καὶ τοὺς ἑτεροθρήσκους κατὰ τὴν διάρκειαν διαλόγων μετ' αὐτῶν καὶ εὐρύτερον μεταξὺ τῆς πίστεως, τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ ἴδρυσις αὐτῆς, ἄλλωστε, εἰς τὸ ἐξαιρετὸν κάλλους φυσικὸν τοῦτο περιβάλλον, τὸ ὁποῖον διέθεσεν ἡ παρακειμένη ἱστορικὴ Ἱερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Παναγίας Ὁδηγητρίας Γωνιάς, εἶναι συνυφασμένη μετὰ τὸ πνεῦμα τοῦτο τοῦ διαλόγου καὶ τῆς καταλλαγῆς, καθὼς ἡ ἀνέγερσις τῶν πρώτων ἐγκαταστάσεων τῆς Ἀκαδημίας

ἐπραγματοποιήθη μετὰ τὴν οικονομικὴν βοήθειαν τῆς ἀρμοδίας Ὑπηρεσίας τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας (Evangelische Zentralstelle für Entwicklungshilfe), ὡς σημεῖον μετανοίας καὶ συμφιλιώσεως, εἰς τὸπον ἐντόνως συνδεδεμένον μετὰ τὴν Μάχην τῆς Κρήτης τοῦ 1941, μίαν ἡρωϊκὴν μάχην διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν, με βαρείας καὶ αἱματηρᾶς θυσίας διὰ τὸν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξον Κρητικὸν λαόν.

Ἡ λειτουργία τῆς Ἀκαδημίας εἰς τὴν Μεγαλόνησον Κρήτην, ὅπως τὴν ὠραματίσθη ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης κυρὸς Εἰρηναῖος Γαλανάκης, μετὰ τὸν στενὸν συνεργάτην του Ἐντιμολ. Ἀλέξανδρον Παπαδερὸν, ἀποτελεῖ μίαν ἀκόμη ἀπόδειξιν διὰ τὸ πῶς ἡ πολιτεία τῶν χριστιανῶν, ἡ κοινωνία τῶν πιστῶν, μετὰ τὸν σπῆρον τῆς πίστεως καὶ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μεταμορφώνει τοὺς θεσμούς, τὴν ζωὴν, τοὺς ἀνθρώπους ἐνὸς τόπου, κράτους καὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μήτρα, ἡ ὁποία ἀναγεννᾷ τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν κόσμον, μέσα ἀπὸ τὴν εἰρηνικὴν καὶ μυστηριακὴν ζωὴν τῆς, τὴν ἀδιάλειπτον λατρείαν καὶ τὰ παραδείγματα τῶν Ἁγίων τῆς.

Διάφορος θὰ ἦτο ἡ κατάστασις εἰς τὸν κόσμον μας, ἐὰν τὰ ἔθνη ἐνεπνέοντο ἀπὸ

τὰ χριστιανικὰ ιδεώδη τῆς ἀνοχῆς πρὸς τὸν ἕτερον, τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς ἀλληλοκατανοήσεως καὶ τῆς συνεργασίας, τῆς ἀγάπης πρὸς κάθε ἄνθρωπον ἀνεξαρτήτως φύλου, γένους, καὶ γλώσσης καὶ θρησκείας. Διάφορος θὰ ἦτο ἡ κατάσταση, ἐὰν ὁ κόσμος εὐθυγράμμιζε τὴν ζωὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν μοναδικὸν κανόνα ἀληθινῆς ζωῆς-τὸ Ευαγγέλιον. Τότε ἀσφαλῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κατευθύνῃ πρὸς εὐαγγελικὰς λύσεις τὰ μεγάλα δυσεπίλυτα προβλήματα τοῦ πλανήτου μας, τὰ ὁποῖα πολλάκις ἔχουν συζητηθῆ εἰς τοὺς χώρους τῆς Ἀκαδημίας ταύτης, ὅπως τὸ φλέγον πρόβλημα τοῦ περιβάλλοντος, διὰ τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς ἅπαντες ἡμεῖς οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἰδιαίτεράν ἐπιδεικνύομεν εὐαισθησίαν.

Ἡ Ἐκκλησία δίδει ζωὴν εἰς τὸν κόσμον, προσανατολισμὸν εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν, ἐπιδρᾷ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἐναγκαλίζεται, τοὺς ἐνώνει, τοὺς χριστοποιεῖ καὶ τοὺς θεώνει.

Μὲ τὰς γενικὰς αὐτὰς σκέψεις, συγχαίρομεν ἐκάστῳ τιμωμένῳ ἀδελφῷ ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ προσωπικῶς, ὡς ἀνθρώπῳ καὶ πνευματικῷ ἡγέτῃ, συμβάλλοντι εἰς τὸν διάλογον καὶ εἰς τὴν διαφύλαξιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῷ ἐντίμῳ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης, διότι ἐξ ἀρχῆς ἐνηγκαλίσθη μὲ θέρμην καὶ ἀγάπην τὸ γεγονός τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, καὶ κατενόησε τὴν σημασίαν αὐτοῦ διὰ τὴν ἐνότητα τῶν ὀρθοδόξων

καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς φωνῆς τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Σημειοῦμεν δὲ ἰδιαίτερώς, ὅτι διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἀλλὰ καὶ τῆς συνολικῆς πολυτίμου συμβολῆς εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς Συνόδου ἡμῶν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης ἀποδεικνύει ὅτι ἡ μέριμνα αὐτῆς δὲν περιορίζεται εἰς τὴν προσφορὰν ἀκαδημαϊκῶν γνώσεων, ἀλλὰ συμβάλλει ἐμπράκτως εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἰς τὴν ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὸ πολυτιμότερον ἀγαθὸν αὐτῆς.

Περιπτυσσόμενοι δὲ ἀδελφικῶς τὰς Ὑμετέρας Μακαριότητος, δόξαν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπομεν μεθ' Ὑμῶν πάντων, Μακαριώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοί, τῷ οὕτως εὐδοκήσαντι καὶ οἰκονομήσαντι τὰ τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἐκάστου ἐξ ἡμῶν Ἁγίῳ Θεῷ, Ὅστις ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

